Redakcija „Varpo" ir „Uksiniko"

Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA"
Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.
Prenumerata ant metu:
Amerikoje $2.00
I Užmarį $3.00
"Lietuva" spaudina Knigas, Konstitucijas ir kitokius drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.
Užsiraszant "Lietuvą" reikia draugia ir prenumeratą priduosti. Prisiusdami pinigus adresuokite teip:
A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.
Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and Languages.
Subscription $2.00 per year.
All communications must be addressed.
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 29 — CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 19 Liepos (July) 1901 m. — Metas IX

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Amerikoj buvusi gana tvirta kitą kart demokratiszka partija, vietoj susidrutinti, dar labiaus susilpnėjo, ji pasidalino į dvi dali: viena dalis laikosi Bryano ir liuoso muszimo sidabrinių pinigų, kita gi dalis atmetą Bryaną ir jo programą. Per pasidalinimą demokratiszkos partijos dar labiaus sudrutinta republikoniszka ir per ateinanczius rinkimus ji dar lengviaus parvarys ant prezidento svarbiausią kapitalizmo reprezentantą M. Hanną, dabartinio prezidento poną ir mokintoją.

Laikraszcziai pranesza, jog 25 d. liepos prezidentas iszleis prokliamaciją, per kurią nuims muitus nuo atgabenamų nuo salos Porto Rico tavorų, bet ne nuims muitų nuo kavos, ant kurios uždėtas muitas po 5 c. nuo svaro, taigi labai didelis. Kavą vienok, prekėjų isz kitų krasztų atgabentą, isz Suvienytų Valstijų galį gabenti visai be muitų ant Porto Rico. Tas aiszkiai rodo, kad dabartinė Suvienytų Valstijų administracija yra tik įnagiu Amerikos kapitalistų kavos prekėju ir kitokių. Per muitus nuo kavos, auginamos ant Porto Rico gabenimas į Suvienytas Valstijas bus beveik su visu apstabdytas, o gabenimas prekėjų supirktos kitur kuo labiausiai palengvintas, nuo tos Porto Rico muitinyczios ne galės reikalauti muitų. Po kelių metų auginimas kavos ant szitos naujos Amerikos valdybos turės sumažėti, arba visai pasiliaus, o kava yra czia beveik vienaitinis svarbiausias iszvežimo produktas. Tokių mat geradėjysczių sulauks nuo Amerikos jos neva nuo iszpanijonų iszliuosuotos salos. Tokių geradėjyszczių vienok nieks ne geidžia; apie tai turėtų žinoti ir Washingtono politikieriai.

Ant Filipinų salų pasiduoda dar vis mažesni pulkeliai pasikėlėlių, bet dar vis pasitaiko susirėmimai. Susirėmimai rods tuom tarpu pasiliovė ant salos. Luzon, kur yra didžiausios amerikonų pajiegos, bet ant kitų salų filipineicziai dar vis ginasi priesz didesnes prieszų pajiegas. Ant salos Luzon pereitoj sanvaitėj pasidavė amerikonams vėl keli filipiniszkų pasikėlėlių pulkeliai, bet tuose pasidavusių pulkeliuose paprastai vos keli, arba daugiausiai kelios deszimtys kariautojų turi karabinus ir tai senus. Nežinia isz tikro, ar filipiniecziai visai neturėjo geresnių ginklų, ar gal geresnius užkavojo, idant isz jų pasinaudoti priesz savo neva iszliuosuotojus prie geresnės progos? Kasgi but vienok buvę, jeigu filipiniecziai butų turėję geresnius ginklus? Jeigu ant pergalėjimo beveik beginklių reikėjo daugiau negu dviejų metų, tai turinczių geresnius ginklus amerikonai ne butų galėję įveikti.

Ant Filipinų salų ant galo nuo laikraszczių nuėmė cenzurą amerikoniszkų jenerolų uždėtą. Dabar laikraszcziuose pasitaiko visoki negražus apkaltinimai amerikoniszkų virszininkų.— Daro tą angliszki paczių amerikonų iszleidžiami laikraszcziai; jeigu tą darytų iszpaniszki, tai tuos be abejonės uždarytų, su amerikonų iszleidžiamais to daryti ne drysta nė ant Filipinų.

Rytini Azija.

Nors daugumas Europos randų turi viltį, jog maisztai Chinuose, isztraukus svetimoms kariaunoms, ne atsinaujįs, bet angliszki laikraszcziai nesiliauja talpinę pranaszavimų, kad, isztraukus svetimoms kariaunoms, maisztai priesz krikszczionis ir svetimtauczius užkils dar didesni. Gal tas isz tikro iszsipildyti. Dabar iszplaukė isz Chinų tik dalis svetimų kariaunų, o vidurinėse Chinų provincijose pasirodė vėl gerai suorganizuoti ciecoriaus prieszai; tokių skaito czia jau 10000. Gubernatorius, neturėdamas atsakanczių pajiegų ant pasipriesziniimo pasikėlėliams, pareikalavo atsiuntimo kariaunos. Jos vienok randas, ypacz sau prilankios, ne turi per virsz; isztraukus kariaunai isz dabartinių jos apsistojimo vietų, tose aplinkinėse gali gyventojai teipjau pasikelti. Matyt, kad Chinų ciecorius turi net per daug prieszų ir nežino katros pusės laikytiesi. Jeigu revoliucijonieriai paimtų viršų ant ciecoriaus, tai su jo randu dabar padarytas sutarimas svetimų krasztų ne turėtų didelės vertės.

Maskolija norėtų, kad svetimos kariaunos kuo greicziausiai pasitrauktų isz Chinų, kadangi, sziaip teip einant kruvoj kitiems krasztams ir turint czia savo kariauną, ji ne gali savo paslaptų mierių iszpildyti. Maskoliszki laikraszcziai apkaltina svetimas kariaunas už bjaurius darbus Chinuose ir užstoja už Chinus. Teisybė, kad svetimos kariaunos ne gražiausioj szviesoj pasirodė Chinuose, jos skerdė lygiai kaltus, kaip ir ne kaltus, o kaip antai pabegėliai isz amerikoniszkos kariaunos, sutvėrė net plėszikų pulkus, bet tokiuose darbuose ėmė dalyvumą ir maskoliai ir jie atsižymėjo jeigu ir ne bjauresniais, tai tokiais jau darbais kaip ir kiti. Jeigu todėl maskoliszki laikraszcziai užsipuola ant svetimų kariaunų, o jie, kaip visi žino, gali talpinti tik tą, kas randui patinka, tai matyt, kad Maskolijos randas, besilaižydamas chiniecziams, norėtų nuo jų rando daugiau apturėti negu kiti krasztai. Angliszgi laikraszcziai, per savo persergėjimus priesz naują chinieczių pasikėlimą nori, kad kitų krasztų kariaunos nesiskubintų namon isz Chinų, kadangi joms czia ėsant, maskoliai ne turėtų tiek drąsos; Anglija gi jų mierių sustabdyti ne gali.

Maskoliszkas jenerolas Sobolev neseniai iszleido knigą, kurioje iszreiszkia plianą atėmimo nuo Anglijos Indijų, kas, pagal Sobolevo nuomonę, lengvai iszpildomas. Sabolev sako, kad jeigu Anglija stabdys Maskolijos mierius rytinėj Europoj, Maskolija turės įsiveržti į Indijas ir atimti jas nuo Anglijos. Anglija vienok ne gali nestabdyti Maskolijos Turkijoj, kadangi jeigu ji patektų po Maskolijos globa, tai tojė be karės apsilpnytų Angliją ne tik Indijose, bet ir Australijoj, perkirstų Anglijai kelią į tąs valdybas.

Japonija su didelėms iszkilmėms atidengė paminklą amerikoniszkos laivynės kommodoro Perry mieste Kurihava, kurio atplaukimas 1853 m. pastumėjo pirma užsidarusią Japoniją prie europeiszkos civilizacijos. Ant atidengimo paminklo į Kurihavą atkako 3 amerikoniszki kariszki laivai.

Pietinė Afrika.

Angliszkos kariaunos virszininkas nori isz Afrikos sugrąžinti į Angliją dalį pėkszczių kareivių, o jų vietoj reikalauja daugiau raitelių, kadangi dabartinėj karėj pėkszininkai mažai naudos atgabena, su jais ne galima nė geležinkelio linijos apginti. Bet isz kur Anglija ims daugiau raitelių? Rods kareivių, gerai mokėdama, gali pasisamdyti, bet kur gauti arklius? Jų ir dabartiniams raiteliams negalima Anglijoj gauti, kiek reikia. Jeigu visi neutraliszki krasztai tikrai pildytų savo pareigas, Anglijos raiteliai Afrikoj atsirastų be arklių. Europos vieszpatystės ne iszleidžia anglijonų nupirktų arklių, bet už tai Amerikos randas ypatiszką turi supratimą apie pareigas neutraliszko kraszto, kadangi Amerikoj ne tik anglijonai liuosai perka reikalingus ant karės su burais arklius, bet ir iszvežimo nupirktų ne stabdo, nepaisant ant protesto burų pasiuntinių. Amerikoj gana yra burų draugų, kodėl jie ne pasirupina pamokyti valdžią turinczius apie pareigas neutraliszkų krasztų?

Burai traukia vis gilyn į angliszkas Capo valdybas. Prie jų pristoja vis daugiau ir daugiau angliszkų valdybų burų. Ant jų gazdinimo anglijonai griebiasi tokių bausmių, kurios tik gali dar labiaus pakelti ir teipjau ne mažą nekentimą anglijonų ir pagimdyti pasikėlimą visų pietinės Afrikos burų. Anglijonai tiesiog karia patekusius į jų rankas angliszkų valdybų burus einanczius isz vien su burais Oranijos ir Transvaaliaus republikų, taigi elgiasi bjauriau negu maskoliai 1863 m. Kad į Capo valdybas įsiveržę burai laikosi gana gerai ir gauna vis daugiau ir daugiau kariautojų, kad jiems pasiseka kaip kada perkirsti priežimą maisto ir amunicijos anglijonams, matyt isz to, kad Kitchener ant priežimo savo kariaunai reikalingų daiktų rengiasi naudotiesi isz geležinkelio Durban–Pietermaritzburgo, taigi viską gabenti per Nataliaus kolioniją, o Capo geležinkelį visai apleisti. Ant iszpildymo vienok to noro Kitchener reikalauja daugiaus raitų kareivių, pėkszininkai ne gali kelio iszdaboti, tarpuose terp tokių kareivių stovyklų burai gali apvaldyti trukius ir paimti siunczíamus angliszkai kariaunai daiktus. Kaip dabar stovi anglijonai ant karės lauko, sunku pasakyti, kadangi cenzoriai ne perleidžia visai negerų anglijonams žinių.

Kitchener atsiuntė į Londoną telegramą, jog angliszkas jenerolas Broadwood ne toli Lindley netikėtai užpuolė ant burų ir paėmė 23 burus, o terp tų ir brolį Oranijos prezidento Steijno. Pats prezidentas Steijn isztruko vienuose marszkiniuose. Visi rasztai Oranijos republikos pateko anglijonams. Netoli Zierust anglijonai turėjo gana smarkų susirėmimą su burais, kuriame 1 angliszkas oficieras likosi užmusztas, o 3 oficierai ir 24 kareiviai paszauti. Kur yra DeWett ir Botha, dabar anglijonai ne žino. Burai, vedami Sheeperso, iszdegino miestą Murraysburg ir aplinkinėse jo anglijonų farmas. Tas miestas yra angliszkose Capo valdybose. Nataliuj teiposgi yra burai. Viename susirėmime jiems pasisekė paveržti anglijonams vieną kanuolę.

Pietinė ir Vidurinė Amerika.

Ant Suvienytų Valstijų užmanymo, prezidentas Meksiko republikos, kaipo turintis didžiausią užsitikėjimą terp iszpaniszkų Vidurinės ir Pietinės Amerikos republikų, bandė suszaukti visos Amerikos kongresą ant apkalbėjimo Amerikos reikalų. Ant kongreso butų nuspręsta visus terp Amerikos republikų nesutikimus iszriszti per santaikos sudą; teiposgi surasti pamatus ant anksztesnio ekonomiszko susiriszimo visų Amerikos krasztų. Isz syk nuo dalyvavimo kongrese atsisakė tvirczíausios pietinės Amerikos republikos: Peru, Bolivija, Chili ir Argentina. Dabar vienok laikraszcziai garsina, jog ir tas republikas pasisekė perkalbėti ir buk ir jos žada atsiųsti delegatus ant kongreso į Meksiką. Kągi vienok iszpaniszkos republikos gali pelnyti isz kongreso? Juk kongresas jų ne apsaugos nuo politiszkos ir ekonemiszkos prigulmystės nuo Suvienytų Valstijų, kurios, kaip iki sziol ne kartą parodė, atiduoda savo nesutikimus santaikos sudui tik su tais krasztais, kurių bijosi, su silpnais daro ką nori be jokio santaikos sudo. Nėra gal ant svieto kito kraszto, kuris imtų teip didelius muitus nuo svetimų tavorų, kaip Suvienytos Valstijos Sziaurinės Amerikos; muitai ant pietinės Amerikos tavorų teiposgi Suvienytose Valstijose didesni negu daugelyj Europos krasztų. Todėl iszpaniszkos Amerikos republikos, priimdamos Suvienytų Valstijų užmanytus nutarimus, palengvintų joms be karės užkariavimą ekonomiszką ir politiszką visų iszpaniszkų republikų. Atitolinti tokį užkariavimą, sumažinti godumą tvirto kaimyno galėtų greicziaus susiriszimas visų tų iszpaniszkų republikų ir pripažinimas lygių tiesų visoms galingiausioms svieto vieszpatystėms, o tos jau rupintusi kaip kada sumažinti Suv. Valstijų godumą, kurios, ypacz dabar, valdant republikonams, pasirodo dar labiaus geidžianczioms svetimo už Maskoliją, tik joms, ant užėmimo geidžiamų krasztų, truksta dar atsakanczių pajiegų.

Mieste Santiago de Chili pasimirė prezidentas Chili republikos Errazuriz. Dėl myrio prezidento visi republikoj teatrai ir kitokios pasilinksminimo vietos likosi uždarytos. Ant szermenų suvažiavo 100000 žmonių isz provincijos.

Vokietija.

Londono laikrasztis "Standard" pranesza, buk Anglijos karalius Edvard, caras Mikalojus ir Vokietijos ciecorius susivažiuos 15 d. pjutės aplinkinėse Moguncijos, Vokietijoj, ant vokiszkos kariaunos manevrų. Isz czia visi važiuos į tėviszkę caro motes, miestą Darmstadt. Ar tas susivažiavimas turės kokį politiszką mierį, dar nežinia. Žinoma, Anglija labai geistų gauti caro pažadėjimą, kad Maskolija politiszkuose mieriuose ne stabdys ir ne isznaudos Anglijos padėjimo, bet duos jai nors ramiai pabaigti pradėtą su burais karę.

Isz Lietuvos.

—o—

Isz Vilniaus.

Dr-as Kosler ketina Vilniuje savo kasztais parengti chemiszkai-bakteorologiszką institutą ant tirinėjimo ypacz valgio produktų.

Netoli Vilniaus, Trinopoliaus giriose priviso daugybė plėszikų, kurie užpuldinėja ant važiuojanczių per girią. Ne seniai policija suėmė czia du plėsziku. Abudu buvo lietuviai: Jonas Martinelis isz Szirvintos valszcziaus ir Pranciszkus Paveliunas isz Malėtų valszcziaus.

Szį metą I Vilniaus gimnaziją pabaigė 37 mokintiniai, auksinius medalius gavo: Kraczkovski, Kamenecki, Molczanov, Monosson ir Sternberg; sidabrinį — Kleczkowski. II gimnaziją pabaigė 26 mokintiniai; auksinius medalius gavo: Vizelev, Krestinsky ir Patirsky; sidabrinius Piatigorski ir Soltz. Realiszką mokyklą pabeigė 26 mokintiniai.

Perkratinėjimas klausymo uždėjimo Vilniuje augsztesnės moksliszkos įtaisos dar ne pabaigtas, bet yra viltis, kad besitarianti susitaikys ir gal Lietuvos sostapilė sulauks trukstanczios, o visų pageidaujamos augsztesnių mokslų įtaisos. Vilniaus bulmistras, jenerał Bertholdt, apreiszkė ant miesto rodos susirinkimo, jog rengiama moksliszka įtaisa bus ne tik žemdarbiszka, bet greicziau bus politechniszkas institutas, prie kurio bus žemdarbystės, gerininkystės ir techniszkas fakultetas.

Viluiuje susitverė draugystė apsaugojimo vaikų. Įstatai jau maskoliszkos vidaus ministerijos užtvirtinti.

Vilniuje priviso daug visokių prigavėjų, kurie persirėdę už policijos agentus, dabojanczius mėsos prekystą, stengiasi iszvilioti nuo prekėjų jeigu jau ne kyszius pinigais, tai mėsą be užmokesczio. Tankiai bauginimais ir pasiseka jiems nuo mėsininkų gauti lygiai piningų, kaip ir mėsą ant jų reikalų dykai. Prigavėjų tų policija ne įstengia sugriebti.

Vilniaus krikszczioniszką mokintoją įstitutą szį metą pabaigė 14 mokintinių. Žydiszką gi tokį institutą pabaigė 18 žydelių.

Palicija pradėjo persekioti elgetaujanczius ypacz Kalvarijoj ir Vilniuje, kur daug jų susirinko. Isz kitur atkakusius aresztuoja ir per atapus siunczia į gimtinį krasztą.

23 d. berželio nežinia kas nupjaustė ir pavogė ant priemiesczio Zvierinczius visus telefonų dratus, papjovė ir kelis stulpus, ant kurių buvo nutiesti dratai.

Vilniaus gubernatorius užtvirtino jau naujai iszrinktus ant 1901—1905 m. miesto rodos sanarius. Miesto roda susideda dabar isz sekanczių sanarių: Parczewskio, Galiczinskio, Montvilos, Jeržębskio, Vinogradovo, Kadenaci, Falewicz'o, Blaževiczo, Zmaczinskio, Wenclawskio, Szirskio, Szosztakowskio, Jamonto, Trotzigo, Brazinskio, Burbardto, Kamenieckio, Butkevicz'o, Antonovicz'o, Ziblockio, Wyzgo, Bertholdto, Sumoroko, Lapinskio, grafo Tyszkewicz'o, Busho, Chominskio, Kandibos, Wasilewskio, Archangelskio, Dolinskio, Malinowskio, Vileiszio, Kubiaszinskio, Solimano, Kulvinskio, Bujalskio, Fiorentini, Poniatowskio, Zawadzkio, Makowskio, Podjakonovo, Galinskio, Lukaszevicz'o, Chrosciekio, Falevicz'o, Prozorovo, Davidovskio, Slavinskio ir Baturino.

Isz Vilniaus gubernijos.

Antrojo pusėje gegužio mėnesio Vilniaus g. buvo 56 gaisrai, kurie užgimė: nuo neatsargumo 7, nuo negerai įtaisytų kaminų 8, nuo padegimo 3, nuo nežinomų priežaszczių 38. Visuose tuose atsitikimuose ugnelė pridirbo blėdies ant 246539 rubl. Didžiausi gaisrai buvo: Kaime Ukropin, Szventėnų pav., kur sudegė triobos ir krutanti turtai 18 ukininkų. Blėdį czia ugnies padarytą paduoda ant 22000 rubl. Lydos pav., Reviaticuose iszdegė 16 ukių. Blėdį czia ugnies padarytą paduoda ant 18000 rubl. Disnos pav., miestelyi Postavuose sudegė 44 namai ir 48 negyvenamos triobos. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 82000 rub. Laikė gaisro sudegė viena žykelka.

Per tą patį laiką staigų, ne tikėtų mirczių buvo 12. Užmuszysta papildyta 1. Negyvėlių rado 5. Vagystų papyldyta 18; daiktų pavogta už 2300 rubl., pinigų 561 rubl. Arklių pavogė: Lydos pav. 4, Disnos 4, Vileikos 2; isz viso 10 arklių.

Ant grįžtanczio isz Vilniaus ukininko kaimo Malechovcų, Trakų pav., Mistukevicziaus, užpuolė netoli miesto plėszikai ir atėmė pinigus. Norėjo dar jį iszrėdyti, bet žmogus sudavė arkliams ir tokiu budu isztruko, bet plėszikai paleido į bėganti kelis szuvius; vienas szuvis pataikė į ranką. Du plėszikai likosi suaresztuoti Vilniuje, treczias dar ne pagautas, bet policija tiki ir tą surasti. Suimtiejie ne nori savo sandraugo iszduoti.

Pereitą sanvaitę Vilniaus gub. buvo apsirgimų visokioms limpanczioms ligoms: Vilniuje: Szlakuotoms sziltinėms 7, pilvinėms 2, rauplėms 7, kraujinėms 2, kitokioms 14. Tymais Vilniaus pav., kaime Bajoruose apsirgo 23, iszgijo 9, numirė 8.

Pilvinėms sziltinėms apsirgo: Lydos pav., kaime Zaczeniciuose 12, numirė 3; Szventenų pav., kaime Baliuliuose apsirgo 30, numirė 2, dvare Gadusziszkiuose apsirgo 2; Aszmėnų pav., kaime Semernikuose apsirgo 2, Geistunuose 3, Dubine 4; Vilniaus pav., kaime Dvoriszcze apsirgo 15, Mažaiciuose 14, Pakelėj 3, Zanidove 3, Jucdsziliuose 5.

Szlakuotoms Sziltinėms, Vilniaus pav., kaime Zaglobe apsirgo 7, numirė 2, Pasteliukuose apsirgo 7. Rauplėms: Vilniaus pav., kaime Mariampol apsirgo 9, numirė 1; Vileikos pav., kaime Kopatkovszczina apsirgo 5, numirė 1, kaime Karnicziuose apsirgo 20, numirė 3, kaime Studenkoj apsirgo 18, numirė 2.

Isz Biržių, Kauno gub.

Czianykszcziai gyventojai mėgsta savint esi miestelio žemę, jie, rengdami darželius priesz savo namus ant miesto žemės, teip susiaurino ulyczias ir rinką, kad atkakę ant prekymeczių kaimieczíai ne randa vietos, kur su vežimais sustoti.

Ukininkai tulų kaimų Panevėžio pavieczio, ant apsisaugojimo nuo nuolat nių gaisrų sugrustuose kaimuose, rengiasi pasidalinti į kolionijas, kaip tai antai padarė ukininkai Suvalkų gubernijos.

Javai ant laukų isz pavasario iszrodė prastai, bet užstoję paskui lytus viską patiisė. Rugiai taukus ir augszti; vasarojai teiposgi i z odo gražiai, pievos sužėlė gerai. Soduose teiposgi ne trukstu szjmet visių. Taigi ant sziųmet nio uždėrėjimo žmonelės ne reikalaus labai rugoti.

Isz Grodno.

Nuo pradžios berželio užstojo visoj Grodno gubernijoj nepakenczíami kerszcziai. Vidurdienis buva po 40° szilumos pagal europinį termometrą, taigi su virszum 100° pagal amerikoniszką. Teip didelių karszczių nė seniausi žmonės ne pamena. Ne szpasakyti karsztas buvo berželio mėnesis visoj Lietuvoj.

Isz Prusų Lietuvos.

"Vienybė" praneszė apie pakilusį tarp Prusų lietuvių užmanymą įsteigti visuotiną "Lietuvininkų Susivienyjimą Prusuose". Tas užmanymas įvyko 24 berželio, Joninių dienoj, Tilžėje. Iszrinkta tapo ir vyriausybė: virszininku Meszkaitis isz Didžiųjų Kakszių, jo vietininku J. Lapinas isz Tilžės, iždininku K. Urėdatis isz Tilžės ir rasztininku A. Bruožis isz Bitėnų. Draugystės įstatai buvo pagarsinti jau Vasario mėn. szių metų. Isz jų matyt, kad "Susivienyjimo" siekium yra: 1) platinti broliszką meilę ir apszvietimą tarp viengenczių; 2) spaudinti ir platinti lietuviszkoje kalboje knigas, paveikslus ir laiszkelius, kurie dera apszvietimui; 3) uždėti knigynus arba bibliotekas miestuose ir kaimuose, kur tik atsiras atsakantis lietuvių skaitlius; 4) gyventi sutikime, vienybėj ir broliszkoj meilėj tarp savęs, suteikiant viens kitam pagelbą ar tai dvasiszkuose ar svietiszkuose reikaluose".

Tasai Susivienyjimas žada buti tikrai tautiszku.

Karaliaucziaus valdžios paskyrė 2000 markių tam, kas palengvįs joms suradimą užmuszėjų senelės Leyde, kurios kuną rado su nukirsta galva szancų grabėj.

Netoli Goldapės, kaime Szaboden, nusinuodino lietuvys kailius M. Galinaitis.

Netoli Melaukių, kaime Leszniukuose, besimaudydamas upėj 11 metų mokintinis, sunus lietuvio ukininko Povilaiczio, užėjo ant gilios vietos ir prigėrė.

Klaipėdoj, celiulozos dirbtuvėse maszina sugriebė darbininką lietuvį, 25 metų Dargį, įtraukė jį į ratą, kurio krumpliai nelaiminga vaikiną su visu sumalė.

Isz Vilkmergės, Kauno gub.

Isz pavasario, dėl stokos lytaus, javai ant dirvų szitose aplinkinėse iszrodė prastai, bet pabaigoj berželio užstojo lytingos dienos ir pataisė dar laukus teip, kad galima laukti vidutinio uždėrėjimo lygiai vasarojų kaip ir žieminių javų.

Kaip paprastai sausose vasarose, teip ir szjmet, szitose aplinkinėse buvo gana gaisrų, kurie ne mažai blėdies pridirbo. Gegužio mėnesyj iszdegė didesnė dalis garsaus miestelio Anykszczių, kurio szilelį teip puikiai apdainavo vyskupas Baranauskas. Kaime Rundžiuose iszdegė su visu 15 ukių. Dvare Užurause, grafo Tiszkevyczíaus, nuo perkuno įtrenkimo užgimęs gaisras iszuaikino kluonus.

Isz Latvijos.

Latvijos žemdarbiai rengiasi auginti namieje szilkus. Jie sutvėrė specijaliszką draugystę, kurios užduotė yra padėti ypacz ukininkams prie uždėjimo auginimo szilkų įtaisų, suteikti reikalingus pamokinimus. Davinės ji szilkmedžių sėklas, augįs vabalus, rengs atsakanczias lekcijas ukininkams. Įstatai draugystės jau užtvirtinti. Pavarszaviuose yra auginimo szilkų ukės ir jos uždėt jams atgabena pusėtiną pelną, kadangi szilkai brangus. Kas yra galimu pavarszaviuose, tas negal but negalimu Latvijoj.

Isz Lietuviszko Minsko.

Miestas parengia specialiszką vaikų daržą, kur darbininkai, ne galinti samdyti dabotojų, iszeidami į darbą galės palikti savo vaikus. Specialiszkos dabotojos ne tik saugos darže paliktus vaikus, bet juos dar mokys, lavįs jų protą. Dabotojos pasakos vaikams pasakas, ypacz gi paremtas ant szventraszczio, mokįs pieszti, statyti isz popierinių plytelių triobas, pjaustyti isz popieros visokius paveikslus, lipinti visokius daiktus isz molio. Bus pasikalbėjimai su vaikais maskoliszkoj ir kitokiose kalbose, jeigu vaikų tėvai to norės.

Isz Aszmėnų, Vilniaus gubernijos.

Neužilgio czia bus parengtas vieszas sodas. Sodai Lietuvos miesteliuose isz tikro labai reikalingi, kadangi medžiai sziek tiek iszvalo orą, o Lietuvos miestuose jį reikia iszvalyti, kadangi gyventojai žydai viską metą ant kiemų ir ulyczių ir iszmėtą niekada ne valydami, suterszia viso miesto orą. Ant parengimo czia sodo duoda pinigus pralobę savininkai vietinių ir Smorgonės skurų iszdirbinyczių.

Trimitos Lietuvoj.

Gyvenu 6 miestus Amerikoj. Tėmyjau laikraszcziuose, ar ne rasiu žinių apie mano krasztą, Vabalnikų parapiją, bet nieko akyvo ne radau. Nieko gal tokio atsitikti negalėjo. Vabalnikų aplinkines galima priskaityti prie gražiausių Lietuvos krasztų vien lietuvių apgyventų, neužmarintų nė lenkų, nė maskolių. Czia užsilikoj dar visoki musų prosenėlių paprocziai; prie tokių priguli trimitos. Skamba jos nors nevisuose sodžiuose, bet sodžiuose: Ramongalios, Daunorios, Lamokos ir Remeikios galima jų balsą iszgirsti. Mažas budamas, asz lavinausi trimitavime. Kaip kokiuose sodžiuose tokia trimitnikų orkestra susideda isz szeszių triuborių, tik negaliu pasakyti, ar vis tokius tonus pusdavo kaip pas mus; vadina juos. Intieka, Kviepa, Seudukli, Untita, Kati; kožną atskiriai reikia pusti. Triubos, nuo mažosios iki didžiosios, dirbtos isz uosio, su toszims aptaisytos; kitokio medžio, kaip girdėjau, negalima vartoti, nors butų lengviaus pusti. Trimitavimai prasideda nuo pirmos dienos Velykų. Susirenka jauni vyrai nedelioms po pietų ir subatos vakarais, kartais iki ausztant praleidžia ant trimitavimo. Kadangi pavasariais tykios ir gražios naktys, tai iszgirdus trimitų balsus ir norintis miego prasėdi ant oro per naktį, klauso trimitavimo. Nors girios visur apskintos, vienok pavasarį trimitų balsą girdėt per lietuviszką mylią ir toliaus. Į Vabalnikų aplinkines laikrasztis "Ukinįkas", nors sunkiai, bet dasigauna. Žmonės sueina ir prie alaus, nes czia ukininkai sau daro alų, kalbasi apie senus laikus, jaunimas dainuoja dainas apie Birutę ir kitokias. Laikui bėganti, jaunuomenė prasiskirstė, Ramongalios sodžiuj buvo sustoję ir trimitavimai ir rodėsi, kad jie mirs ant visados, nes ne buvo kam tuom užsiimti, vienok pereituose metuose parvažiavo į tą kaimą Steponas Vasiliauckas, sumanus lietuvys, buvęs "Lietuvos" skaitytojas ir nuo szios vasaros vėl skamba trimitos. Garbė jam už pasirupinimą.

Vabalnikų klebonas ir ne sulenkėjęs, rupinasi apie papuoszimą bažnyczios, lenkų nemyli. Jeigu sugriebia kokį lenkiszkai grabaliojant o ne mokantį gerai, tai tokį klebonas užklausia: ar isz Varszavos atkeliavo? Kad nabagas neatsako, tai tokį lenkystės garbintoją iszvaro. Gavau nuo Vabalnikų klebono fotografijas Biržių pilės, kaip pirma stovėjo ir kaip dar stovi sugriautas, bet nėra kam jos sunaudoti. Kn. A. Milukas raszė man seniai, jog galėsęs sunaudoti, bet paskui, nors siunczíau du laiszku, jau nieko neatsakė; gal kas jam ką pikto apie manę pasakė? Bet fotografjos, man rodosi, nieko pikto ne galėjo padaryti. Jeigu kas norėtų tas fotografjas sunaudot, meldžiu duoti man žinią, o asz prisiųsiu.

Jonas Smoleitis.

74 Laurence st. Laurence Mass.

Nauji rasztai.

Maskoliszkoj kalboj iszėjo:

Hartmano, Polskijai Litovskija starinnyja moneti cz 1058-1796g. (Lenkiszkos ir lietuviszkos monetos (pinigai) nuo 1058 1796m.)

Isz Amerikos.

Miestu gyventojai Amerikoj.

Laikė paskutinio liaudės suskaitymo, ant viso Amerikos ploto pasirodė miestuose, taigi vietose su daugiau negu 4000 gyventojų, iszviso 28411698*g*. Taigi iszpuola miestų gyventojų 37%, arba trupučį daugiau negu Lietuvoj. 1880 metuose gyvenanti miestuose tverė tik 25,8%. Daugiausiai miestų gyventojų yra Rhode Islande, nes 95,6%, arba beveik visi gyventojai gyvena miestuose, Massachusetse miestuose gyvena 86,9%, New Yorko sztete 71,2%, Illinoise 51%, Californijoj 48,9%. Užtai Alabamoj miestuose gyvena tik 10%, Sziaurinėj Carolinoj 8%, Pietinėj Dakotoj 7 2%, Arkanse 6,9%, Idahoj 6,2%, New Mexike 6.1%, Sziaurinėj Dakotoj 5.4%, Mississipi 5 3%, Oklahomoj 5%, Indijonų Territorijoj 2,5%.

Raupai Amerikoje.

Skaitlių raupais serganczių Amerikoj paduoda ant 1000. Kadangi Amerikoj nėra specialiszkų įtaisų ant patalpinimo tokių ligonių, o jų iki sziol daktarai ne moka iszgydyti, tai reikia manyti, kad jie gyvena su sveikais ir liga užkreczia vis daugiau žmonių. Specijaliszka sveikatos komisija reikalauja parengimo specijaliszkų prieglaudos namų patalpinimui raupuotų sztetuose: Louisianoj, New Yorke, Minnesotoj, Montanoj ir Kalifornijoj, kur yra raupais sergati. Mieste New Orleanse tokių skaito apie 100.

Chiniecziai reikalauja atlyginimo nuo Amerikos.

Chinų randas reikalauja nuo Amerikos atlyginimo už sunaikytus turtus chinieczių Mieste Butte, kur baltveidžiai isznaikino turtus daugelio chinieczių, prie to ir keli chiniecziai likosi užmuszti. Užtai Chinų randas reikalauja nuo Amerikos 500000 dol. Savo reikalavime priduria, jog civilizuoti amerikonai dar bjauriau elgiasi su chiniecziais negu bokserai Chinuose su svetimų krasztų pavaldiniais. Tas gal but tikra teisybė, nors amerikonai mėgsta girtiesi savo augszta civilizacija ir žmoniszkumu.

Uredninnkai be algu.

Ant neseniai Amerikos užimtų Havai salų yra dabar tokios jau sanlygos kaip Turkijoj. Amerikoniszki politikieriai, į kurių rankas pateko naujų valdybų administracija, teip gražiai administravo, kad salų iždą isztuszti no, nėra pinigų ant iszmokėjimo algų urėdninkams, ne gauna algų jau ir pats amerikoniszki politikieriai, o jie, žinoma, algas sau paskyrė dideles. Ar tik amerikoniszki politikieriai ne sutvers tokių jau sanlygų ant Filipinų, Portorico, Kubos, ir kitų neva iszliuosuotų nuo Iszpanijos salų?

Pavojingas vabalas.

Laikraszcziai pranesza, jog tuluose Amerikos krasztuose pasirodė naujas vodingas vabalas, kuris daug blėdies pridirbo laukams. Szitas vabalas yra musės didumo, jis naikina ne tik bulvių virkszczias, bet visokius žalius augmenis. Europa suteikė Amerikai javus ir vaisinius medžius, o toje atmoka už tai, suteikdama vodingus vabalus. Porą metų bulvių vabalas, naikinantis bulves, prisigriebė isz Amerikos į Europą, dabar gali prisigriebti ir naujas, dar niekesnis.

Su perkunu ne galima sztuku provyti.

Crisfield, Md Koksai Philipp Walls laike smarkios audros gėrė viename saliunė ir begerdamas, užsimanė pakviesti perkuną. Paskolino jis nuo kokten perkunsargį ir užsidėjęs ant galvos, iszėjo isz saliuno ir vaikszcziojo po laukus. Perkunas vienok jo ilgai ne užkabinėjo. Ant galo einant pro medį, trenkė perkunas į medį ir jį suskaldė, viena skeljaudra sudavė Wallsui į galvą ir sunkiai jį sužeidė. Daktarai vienok tiki, kad nuo to jis ne mirs, bet toliaus gal liauss sztukas propinėjęs su perkunu.

Paskutiniai karszcziai.

New Yorke nuo 29 berželio iki 6 d. liepos nuo karszczio pasimirė 989 žmonės. Kansas City jau vėl užstojo karszcziai: 9 d. liepos buvo czia 104° karszczio. Lytaus nėra, laukai ir pievos iszdegė. Kornai pražuvo visai ir teip iszdžiuvo, kad isztektų mesti degantį cigarą, o visos dirvos užsidegtų. Žolės teipos gi nėra ir farmeriai ne turės paszaro ant žiemos. Produktų prekės kyla. Kviecziai iszdžiuvę ant 15000 akrų.

5 darbininkams reikejo rankas nupjauti

Kakomo, Ind. Czianykszcziose stiklo dirbtuvėse atsitiko ypatiszka nelaimė, dėl kurios penkiems darbininkams, ant apsaugojimo jų gyvasties, reikėjo nupjauti rankas. Darbininkai mat neszė didelį szmotą veidrodžiams stiklo. Stiklas truko ir sužeidė darbininkų peczius ir rankas teip, kad sužeistus reikėjo gabenti į ligonbutį. Czia daktarai turėjo visiems paskui nupjauti rankas. Ką gi veiks dabar žmonės be ranku?

Gyventoju skaitlins Illinojuj.

Washingtono statistiszkas biuras pagarsino žinias isz paskutinio liaudės suskaitymo Illinojuj. Szitame sztete suskaitytojai rado: 2472782 vyriszkiu ir 2348768 moteris, tame skaitliuje czia gimusių žmonių 3854803 ir 966747 svetur, Czia gimusių baltveidžių buvo 3770238, nuo svetimtauczių tėvų 1498273, svetur gimusių 964635. Negrų 86677.

Explozijos.

Sunbury, Pa. Stovintis czia ant Susquehanna upės pasivažinėjimui garlaivys iszlėkė į padanges. Prie to du vaikinai ir vienas laivo tarnas likosi užmuszti; sužeistų yra daug.

Quinsy, Ill. Czianykszcziose akmenų skaldinycziose explioda vo 5 svarai dinamito. Explozijos vienas darbininkas likosi su visu sudraskytas, kitas gi mirtinai sužeistas.

Denber, Col. Grand Smelter dinamito magazynuose atsitiko baisi explozija, kurios du žmonės likosi ant vietos užmuszti; su žeistų gi yra daug, o terp tų yra ir tokių ne mažai, kurių ne galima bus iszgydyti.

Tris Italijonus nuszove.

Ervin, Mo. 11 d. liepos likosi czia nuszauti be jokios priežasties du italijonai: tėvas ir sunus Etio, treczias gi Liberto mirtinai sužeistas. Italijonai ramiai sau miegojo, o koki niekszai szaudė į mieganczius kaip į laukinius žvėris. Tokios užmuszystos isztikro per tankiai atsitinka Amerikoj ir jos parodo, jog Amerikoj yra net per daug tokių krasztų, kokių prie civilizuotų ne galima priskaityti: civilizuotuose krasztuose juk be priežasties nieks į žmonis ne szaudo.

Nelaimes ant geležinkeliu.

Cleveland, Oh. Prieszais Nattingham pasažierinis trukis Lake Shore geležinkelio susimuszė su tavoriniu. Prie to trukio vedėjas ir vienas paczto klerkas likosi užmuszti. Apart tų dar 5 trukio tarnai likosi pavojingai apkulti.

Columbus, Oh. Pennsylvania geležinkelio New Yorko greitasis trukis susimuszė su renkanczia vagonus lokomotyva. Prieto 25 žmonės likosi skaudžiai apkulti.

Kansas City, Mo. Ant Chicago & Alton geležinkelio, bėgantis isz Chicago į pietus pasažierinis trukis, netoli Norton, užbėgo ant tavorinio. Prie to dviejų trukių vedėjai, konduktorius tavorinio trukio ir keturi pasažieriai likosi ant vietos užmuszti, 10 nuo sužeidimų pasimirė. Sužeistų žmonių yra 25, terp jų yra ir labai sunkiai sužeisti.

Kansas City, Mo. Ant Chicago & Alton geležinkelio susidaužė pasažierinis trukis. Prie to 7 žmonės likosi ant vietos užmusztų, 3 teip sunkiai sužeisti, kad ne gali iszgyti.

Springfield, Pa. Vietinis Nickel Plate geležinkelio trukis ant taisomo tilto įgriuvo ir nupuolė žemyn. Kunduktorius ir truko vedėjas likosi ant vietos užmuszti. Dirbę prie taisymo tilto 17 darbininkų teiposgi nupuolė žemyn ir isz jų 8 likosi užmuszti.

Debesu praplyszimai isznaikino miesteli.

Helena, Mont. 10 d. liepos szitose aplinkinėse siautė baisi audra su debesų praplyszimais. Vandens nuo kalnų subėgo į klonis, isznaikino su visu kalnakasių miestelį Corbin, turintį 600 gyventojų ir kelis kaimus. Northern Pacific geležinkelio linija likosi vandens apsemta, pylimai pagraužti teip, kad trukiai negali bėgioti.

Gaisrai.

St. Louis, Mo. Sudegė czia anglių krautuvė, St. Louis Transit Co. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 150000 dol.

Butte, Mont. Sudegė czia didelis Butte hotelis. Apsistoję ant augsztutinių lubų svecziai, ant iszsigelbėjimo, turėjo szokinėti per langus. Prie to tuli nusilaužė kojas ir rankas. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 100000 dol.

Neužderejimas.

Kansas City, Mo. Nuo didelių karszczių ir stokos lytaus, sztetuose: Kansas, West Misouri, Oklahoma ir Indijonų territorijoj laukai teip iszdegė, kad ne bus ką rinkti. Kviecziai, kornai, miežiai, galima sakyti, su visu pražuvo. Nors dabar ir užeitų lytus, jau jis ne gal pataisyti iszdžiuvusių javų.

Sniegas.

Trenton, N. Y. Isz visų Amerikos krasztų ateina žinios apie neiszpasakytus karszczius. Mieste DeSoto, Md. 13 d. liepos buvo net 118° szilumos, o tą paczią dieną Trentone su lytum puolė sniegas ir tai szmotais gana dideliais.

Ingriuvo kastynes.

Ishpeming, Mich. Negaunee kastynėse įgriuvo ola. Dirbo joje 300 darbininkų, bet jie visi iszsigelbėjo. Užtai maszinos likosi į szmotelius sudaužytos. Kastynės tos likosi su visu uždarytos.

Perskele žveju laivą.

New Foundlaudo pakrantėse nežinomo vardo garlaivys užbėgo ant amerikoniszko žvejų laivo "Winona" ir jį perskėlė pusiau. Prie to 18 žmonių prigėrė, du iszgelbėjo New Founlando garlaivys "Burui".

Isz darbo lauko.

¶ Columbus, Oh. Czianykszczių laikraszczių iszleistojai, norėdami sulaužyti uniją, atstatė visus laikraszczių rasztininkus prigulinczius į uniją, jų vietoj pasikvietė studentus vietinės laikrasztininkų kolegijos. Statėjai vienok atsisakė statyti studentų rasztus ir per tai laikraszcziai ne iszėjo. Kaipgi žemai doriszkai stovi amerikoniszki studentai, jeigu juos kapitalistai gali sunaudoti už įnagį ant pergalėjimo dirbanczių luomų organizacijų. Europoj studentai eina isz vien su dirbancziais, Amerikoj jie bernauja pas kapitalistus.

¶ Wheeling, W. Va. Nuo 15 d. liepos prasidėjo darbai American Tin Plate Co. dirbtuvėse Martins Ferry. Czianykszczios stiklo dirbtuvės reikalauja darbininkų, bet ant vietos jų ne gauna. Isz kitur atkakę darbininkai greitai gauna czia darbą. Užmokesnis vienok ne didžiausias.

¶ Reading, Pa. Kalviai ir katilioriai varstotuose Reading geležinkelio dar vis sztraikuoja. Clerkai ant tavorinės stacijos reikalauja padidinimo užmokesnio. Dabar už 10—15 val. darbo ant dienos jie gauna tik 20—25 dol. ant mėnesio.

¶ New York. Czianykszcziai murininkai gaus dabar po 60c. už darbo valandą, dirbs tik 8 valandas, subatoms gi tik 4 val. Prigulinczių prie organizacijos murininkų New Yorke yra 8000.

¶ Colorado City, Col. Darbai eina czia labai gerai. Tas tik ne dirba, kas dirbti ne nori. Užmokesnis po 2 dol. už 10 darbo valandų, o $1 50 už 8 valandas. Isz kitur atkakę greitai gali gaut darbą.

¶ Sioux City, S. D. Vagonų iszkrovėjai Milwaukee geležinkelio pakėlė sztraiką. Jie reikalauja 10 val. darbo dienos ir atskiro užmokesnio už darbą virsz to laiko.

¶ Pittsburg, Pa. Ant salos Neville likosi parengtos naujos liejinyczios, kuriose prasidėjo darbai. Patilpo prie darbo 175 darbininkai. Darbus kitur žmonių atliekamus, czia atlieka maszinos.

¶ Shamokin, Pa. Hickory Ridle Colliery kastynės likosi uždarytos, kadangi 500 darbininkų pakėlė sztraiką.

¶ Newport News, Va. Maszinistai czianykszczių laivų dirbtuvių sugrįžo prie darbo ant senų iszlygų, kadangi ne gaudami isz niekur pagelbos, ne gali ilgiau sztraiko iszlaikyti.

¶ Newark, N. Y. Dirbtuvėse Sprague Electric Co. prasidėjo vėl darbai. Sztraikuojanti 450 darbininkų sugrįžo prie darbo ant kompanijos pasiulytų iszlygų.

¶ Mc Keesport, Pa. Dirbtuvės Dewes Wood Mill likosi uždarytos dėl užgimusių jose darbininkų sztraikų.

¶ Bayonne City, Pa. Darbai eina czia labai gerai. Visos dirbtuvės dirba. Ir isz kitur atkakę darbininkai greitai gauna darbą.

¶ Connellsville, Pa. Darbai prie kokso peczių eina ger. Pereitą sanvaitę degė czia 19932 pecziai, stovėjo 1815 peczių. Prie visų peczių dirbo 6 pilnas dienas.

¶ Young-town, Ohio. Dirbtuvėse Republic Iron and Steel Co. prasidėjo darbai ir yra viltis kad trauksis per ilgą laiką, kadangi dirbtuvės turi daug reikalavimų.

¶ Philippsburg, N. Y. Darbininkai Empire Steel Co. pakėlė sztraiką ant iszkovojimo didesnio už savo darbą užmokesnio.

¶ Spokane, Wash. Užgimė sztraikas kalnakasių Kippland kastynių. Sztraike ima dalyvumą 1200 darbininkų

¶ Cincinnanti, Oh. Maszinistai užbaigė sztraiką ir grįžta prie darbo. Per sztraiką nieko ne iszkovojo.

¶ Vincennes, Ind. Farmerių darbininkai szito apskriczio sutvėrė uniją ir iszkovojo pakėlimą už darbą užmokesnio ant 50%.

¶ Richmond, W. Va. Sztraikas maszinistų Trigo lavų dirbtuvių pasibaigė. Sztraikieriai sugrįžo prie darbo ant senų iszlygų.

¶ Easton, Pa. Susquehanna Iron&Steel Co. pakėlė savo dirbtuvių Columbijoj puddlerių užmokesnį nuo $3 50 ant $3.75 ant dienos.

¶ Svissvale, Pa. Baigia czia statyti naujas stiklo dirbtuves, kuriose nuo rugsėjo mėnesio prasidės darbai.

¶ Canonsburg, Pa. Bus czia atidarytos naujos kastynės. Darbai prasidės nuo 24d. liepos.

¶ Easton, Pa. Sztraikuoja czia darbininkai dirbanti prie triobų statymo.

¶ Watsburg, Con. Czianykszcziai maszinistai nusprendė užbaigti sztraiką ir grįžti prie darbo.

¶ Pittsburg, Pa. Organizuoti darbininkai American Steel Hoop Co., American Sheets Steel Co. ir American Tin Plate Co. dirbtuvių nusprendė pakelti sztraiką.

¶ Eagle Pass, Tex. Maszinistai ir peczkuriai ant International geležinkelio pakėlė sztraiką. Jie reikalauja geresnio už savo darbą užmokesnio.

¶ Windber Somerset, Pa Darbai eina prastai, dirba po 2, daugiausiai po tris dienas per sanvaitę. Isz kitur atkakęs darbininkas czia ne gali gauti darbo.

¶ Youngston, Oh. Prasidėjo darbai czianykszcziose Republic Iron & Steel Co. dirbtuvėse.

¶ Newport, Va. Sztraikuoja czia maszinistai laivų dirbtuvių.

ISZ Lietuviszku diryu.

Reikaluose lietuviszko vyskupo.

Neseniai "Lietuvoj" buvo paminėtas užmanymas, jog lietuviai privalo reikalauti suprantanczio jų kalbą bažnyczių perdėtinio, taigi vyskupo, kadangi dabartiniai airiszkiai arba vokiecziai, nežinodami prietikių lietuviszkose parapijose, ne gali jose geresnės tvarkos įvesti; su jais parapijonai ne gali susikalbėti, o gal dėlto, užgimusiuose nesutikimuose su prabaszczias, ne gali teisybės atrasti. Tas viskas teisybė ir toks lietuviszkų bažnyczių virszininkas, su kuriuom žmonės galėtų susikalbėti, kuriam savo prigimtoj kalboj galėtų perstatyti savo reikalus ir skriaudas, kokias tankiai kenczia nuo aplenkianczių teisybę kunigų, isz tikro ne atbutinai reikalingas. Prie dabartinės netvarkos tikėjimas puola terp lietuvių: vieni pastoja bedieviais arba tikėjimo prieszininkais, kiti glaudžiasi prie neprigulmingų. Isz tokio dalinimosi kyla didžiausi nesutikimai, o ne retai ir musztynės terp vaikų vienos motinos Lietuvos, terp brolių. Pats kunigai savo pareigas pildo be noro, kaip baudžiavą, rupinasi vien apie pinigus, kokius su bažnyczios pagelba gali nuo lietuvių iszlupti, o ne apie tikėjimą. Koks darbas, toki ir vaisiai: kunigai pralobsta, o tikėjimas puola. Mat ne galima karvės už uodegos į dvi prieszingi pusi patraukti. Ir kunigai ne gali rinkti mamoną ir buti tikrais Christaus mokslo platintojais ir dabotojais, kadangi terp tų dviejų užsiėmimų nėra jungianczio ryszio, jie viens kitam prieszingi. Negražus paveikslai, kokius savo pasielgimu rodo žmonems kunigai ir geriausią katalikų žinoma tokį, kuris nepasiganėdina pildymu bažnytinių formų, bet jieszko dvasios tikjimo, papiktina ir į niekus paverczia. Argi nėra czia Amerikoj tokių katalikiszkų kunigų, kurie net važiuodami ant atlaidų arba su misijoms ne užmirszta su savim paimti kitokios tautiszkos kilnės jaunų gaspadinę paramintoją? Argi tas ne gali papiktinti geriausių žmonių? Juk ne perseniai net laikraszcziuose tilpo kunigo laiszkai, kuriuose aiszkiai buvo matyt, jog dvasiszkas vadovas stengsi vesti jauną merginą ant ne labai gražaus kelio. Argi reikia dar aiszkinti, kokią įtekmę toki vadovų darbai ir doros mokintojų turi turėti ant prastų žmonelių? Piktai besielgiantis mokintojas ne gali juk doros iszmokinti jos nesuprantanczių, jie ne tiek seka pamokinimus, kiek paveiksląs savo mokintojų. Christus gi pasakė: kas papiktįs vieną isz mažutėlių, geriaus butų, kad jam pririsztų girnas po kaklu ir paskandytų jurių gelmėse! Kiek-gi vienok papiktinimo mato žmonelės nuo daugelio savo dvasiszkų vadovų! Apie iszvalymą nuo putų kunigų luomos juk tai pridarystė rupintiesi augszcziausiai bažnyczios valdžiai!

Jeigu mes turėtume savo tautos vyskupą, kuris žinotų, kas darosi lietuviszkose klebonijose ir bažnycziose, tai jis gal suvaldytų kiek ir kunigus, nubaustų piktai daranczius ir sėjanczius demoralizaciją terp prastų žmonelių, kitaip pamatai katalikiszkos bažnyczios gali sugriuti.

Klausiame mes todėl, ar mes ne galime dabojimui bažnyczios turėti savo tautos arba nors vieną su lenkais (isz lenko vyskupo vargiai bo lietuviai turėtų kokių nors naudą: tokiam su bažnyczios pagelba galėtų užeiti noras paversti lietuvius į lenkus. Teip juk lenkai vyskupai darė per amžių eiles Lietuvoj. Red.). Tuli atsako, kad ne bus kam užlaikyti lietuvį vyskupą, o kiti, ypacz daugelis kunigų, tvirtina, kad lietuviai Amerikoj ne gal turėti savo vyskupo. Man vienok rodosi, kad kunigai labiausiai ne nori lietuvio vyskupo tik prie to ne noro ne nori prisipažinti. Lietuviszkas vyskupas butų tai skaudus botagas ant nedorai besielgianczių kunigų, kas isz jų nusidėtų, tokį galėtų nubausti, už ne gerus darbus reiktų atsakyti, ne galima but piktai daryti, kadangi lietuvys vyskupas visgi greicziau dažinotų apie tokius lietuviszkų kunigų darbus, peiktini darbai ne galėtų bent teip užsislėpti kaip dabar prie airiszkų arba vokiszkų vyskupų. Juk antai ir Seinuose, atėjęs czia lietuvys vyskupas Baranauckas tuliems per daug į godulystę įpuolusiems kunigams nuszluostė nosis.

Kunigai tvirtina, bijodami lietuvio vyskupo, jog mes ne turtingi, ne galėtume užlaikyti savo vyskupo. Mums rodosi, kad užlaikymas vyskupo ne kasztuotų mums nė tiek, kiek dabar, o gal užcėdytume dar gal ir sziek tiek ir ant kunigų įplaukimų, kadangi be abejonės tuli lietuviszki kunigai, bijodami vyskupo botago, ne drystų teip nežmoniszkai lupti už sakramentus ir kitokius patarnavimus, kaip lupa dabar. Sziądien mes mokame algas daugeliui airių ir vokiecziu vyskupų, o tąsyk mokėtume tik vienam. Turėtume dar tą naudą, kad musų kunigai ne luptų isz burnos varguolių paskutinių centų, kuom tik nuvėja žmonis nuo bažnyczių, veja juos prie neprigulmingų ir bedievių. Gal tąsyk bažnycziose, vietoj asabiszkų pliovonių ir keiksmų, iszgirstume tikrus pamokslus, dabar juk Dievo žodžių retai galima kur iszgirsti.

Katalikas.

Isz Belmont, Mass.

3d. liepos vienas negras nuszovė czia policistą. Be abėjonės eis už tai ant kartuvių.

Tą paczią dieną siautė czia baisi audra, kuri labai daug blėdies pridirbo soduose ir ant laukų.

Lietuvių yra czia pusėtinas burelis, bet skaitanczių laikraszczius beveik visai nėra. Daugelis ne skaito todėl, kad skaityti ne moka. Dabar vienok parsitraukė mc "Lietuvą" ir mokanti skaityti, perskaito visiems ne mokantiems, paaiszkina, jeigu ko nesupranta. Priderėtų visur teipjau daryti, o tokiu budu ir ne mokanczių skaityti protas prasiblaszkytų ir jie įgautų daugiau supratimo.

P. Szl.

Varduvių dienoj.

Laikraszcziuose buvo pakeltas užmanymas, idant lietuviai savo gimimo arba varduvių dienoj, vietoj gabenti savo pinigus saliininkams, kad paaukautų po kiek ant tautiszkų reikalų. Kitose vietose jau lietuviai pažymėjo szeimyniszkus apvaikszczjojimus aukoms ant tautiszkų reikalų, Chicagoj iki sziol dar nieko panaszaus ne buvo, czia mat visoki geresni užmanymai ne greitai įsikunyja, czia mažiau negu kitur lietuviai skaito laikraszczius, todėl jie ne mato laikraszczių raginimų prie gerų darbų. 29d. berželio, taigi Sz. Petro dienoj tapau pakviestas pas draugą Kryževyczę ant jo varduvių. Pribuvęs ant pakvietimo, radau pulkelį lietuvių ir lietuvaiczių gražiai besilinksminanczių. Asz užmaniau, ant pažymėjimo varduvių, padaryti kolektą ant naudos musų brolių už tautiszkus darbus maskoliszku valdžų isztremtų isz tėvynės. Kryževycze tam noriai pritarė. Asz, kaipo pats datyręs kankinimo, trumpoj prakalboj paiszkinau svecziams: kas yra tie kankintiniai, kas ir už ką juos kankina ir kaip didelė yra musų priderystė juos suszelpti. Kaip tik pats varduvininkas pasirodė su savo auka, teip visi, kiek tik buvo susirinkusių, be jokio priesztaravimo aukavo, kiek kas galėjo. Ir musų merginos ne pasiliko užpakalyj kitų ir jos su noru metė savo naszlės skatiką. Tas mažas burelis susirinkusių ant varduvių pas p. Kryževyczę sumetė 5 dol 10 c., kuriuos tai pinigus atidavėme į "Lietuvos" redakciją (tos aukos ir aukautojų vardai patilpo pereitame "Lietuvos" numeryj. Red.)

Aukautojai isztikro verti pagyrimo, jie terp Chicagos lietuvių pirmutiniai suprato savo pareigas ir turi but statyti kitiems už pavyzdį, kurį sekti priderėtų visiems Chicagos lietuviams. Chicago yra juk viena isz didžiausių lietuviszkų kolionijų, o vienok isz czia teip mažai matyt aukų ant tautiszkų lietuviszkų reikalų. Jeigu visi, apvaikszczjodami savo varduves, atsimintų apie musų brolius be kaltės isztremtus ir vargą kenczenczius Maskolijos gilumose ir ant jų naudos sudėtų po porą centų, pats ne pavargtų, o aniems varguoliams palengvintų sunkų jų gyvenimą terp ne užkencziančių jų maskolių. Jei visi Chicagiecziai lietuviai teip darytų, garbė jų pakiltų ant visos Amerikos; iszpildytų ir svarbiausią Dievo prisakymą, kuris liepia mylėti artymą kaipo pats savę. Vardus aukautojų skaitytų laikraszcziuose ne tik Amerikos bet viso svieto lietuviai.

J. Gerijotas.

Lietuvys popiežiaus delegatas.

Lenkiszkas laikrasztis Poznaniuj, "Kurjer Poznanski", garsina, jog jis gavęs žinią isz isztikimo szaltinio, kad vietoj pakelto į kardinalus popiežiaus delegato Martinelio, Washingtone, liekasi paskirtas sulenkėjęs lietuvys vyskupas Zalewskis, buvęs kataliszku vyskupu Indijose, ant salos Ceilon. Vyskupas Zalewski yra tikras brolis savininko Veliuonos dvaro. Žinoma, lietuviszkai jis supranta, bet ar pas jį užgimus nesitikimams lietuviszkose parapijose, lietuviai atrastų daugiau teisybės negu pas italijonus, koki czia iki sziol tankiausiai buvo popiežiaus delegatais? Ne reikia užmirszti, kad Zalewski yra sulenkėjęs lietuvys, o renegatai, taigi paniekinę savo tautystę, gal ant apgavimo savo saužinios, paprastai labiausiai neužkenczia tos tautystės, kurią paniekino. Žinoma, naują popiežiaus delegatą tuojaus apsėstų lenkai, jis atsirastų po lenkų įtekme. Koki gi yra lietuvių draugai lenkai, ypacz gi lenkiszki ir sulenkėję lietuvai kunigai, tą juk mes visi žinome. Lenkai juk lietuvių tautiszko skirtumo labiaus bijosi ir neužkenczia negu airiai, kuriems lietuvystė ne rupi, arba vokiecziai.

Isz Shenandoah, Pa.

Mes Shenandorio lietuviai sutarėme uždėti socialistiszką lietuviszką knyginėlį. Pradėjome agituoti ir prikalbinėti savo draugus. Isz syk prisirasze apie 20 sanarių, kurie įmokėjo po 1 dol. ant įtaisymo ir pasižadėjo mokėti po 25c. ant mėnesio. Vienas musų kuopelės sanarys davė ruimą knygynui. Nusipirkome už sudėtus pinigus daiktus, suneszėmė į knygynėlį knygas, kokias tik turėjomė, pradėjome atsilankyti. Pradžia buvo sunki, nės musų maža kuopelė žiemos laikė vos įstengdavo sudėti ant apkurimo ruimo ir ant žiburio. Musų knygyno uždėtojų kuopelė iszsyk pradėjo augti, bet tą matydami pavyduoliai ir neužkenczianti knygos, pradėjo žmonis baidyti nuo knygino jo užlaikytojus, pravardžiuoti visokiais vardais. Tuom vienok ne iszgriovė knygyno, jis laikosi ir skaitlius jo palaikytojų, rods palengva, bet didinasi. Nuo "Lietuvos" iszleistojo gavom visus jos iszledimus, už ką isztariame szirdingiausią acziu. Turime ir ant pardavimo sekanczias knygas: Apszvietą, Lietuviszkus rasztus ir rasztininkus, Lietuvos Mesijų ir Bestiality of Russian Czardom.

Knygyno sanarys.

Perkeistas užmanymas.

Garbus tautiecziai!

Daug buvo sznektų apie iszeisiantį laikrasztį "Freedom" ir lietuviai aukų nesigailėjo sudėti tam reikalui, nes, rodos, visi suprantame svarbumą susiriszimo prispaustų ir engiamų despotų tautų—caro ir kaiserio. Per susiriszimą galima butų greicziaus atsiekti valnybę, arba nors palengvinimą kaip lietuviams, teip ir kitoms tautoms.

Tacziaus, susivažiavimas Pittsburge iszrinko komitetą, susidedantį isz ypatų nevienokių politiszkų pažvalgų. Lietuviai susirinais susitaikome, bet ne sulenkais. Negana to. Kun. Czepanonis, siųstas neva nuo Susivienyjimo L. A. už delegatą ir ten aprinktas už sekretorių susivažiavimo, netik kad jokių žinių apie susivažiavimą nepatalpino lietuviszkuose, nė kitokiuose laikraszcziuose, bet nė protokolo nepagarsino niekur, kas buvo jo pareiga kaipo sekretoriaus. Lenkų vėl komitetas, aprinktas iszledimui "Freedom'o", veikiai iszsiskirstė: kn. Gorzynski atsisakė, jo pėdoms nuėjo p. Jablonski. Isz pradžių lenkai sakėsi gatavi esą ant to iszleidimo, laukią tik lietuvių ir rusinų. Mes ir rusinai, pinigų isz syk neturėdami, rinkome ir dėjome aukas. Kad galiaus ir mes buvome gatavi stoti į darbą—isz pranesziau "Zgodai", vieszai praszydamas komitetą, kad pradėtų darbą; tai "Zgoda" jau daugiaus kaip porą nedėlių perėjo, neapgarsino mano raszto, nė privatiszkai man jokios žinutės nesuteikė. Todėl asz skaitau savo pasiuntinystę tame dalyke tuomsyk už pabaigtą.

Bet gi mes, lietuviai, neturime isz to nuliusti. Matomai, kunigams musų apsiėmimas nepatinka, kaip nepatinka jų szalininkams. Tacziaus asz velycziau, kad aukos musų plauktų ir didintųsi ant darbų angliszkoje kalboje; jei ne "Freedom", tai gal su didesne nauda galime iszleisti knygelę apie skriaudas musų tautos, kurią tai knygelę galima paskleisti po visą svietą. Joje, žinoma, galima yra iszpasakoti apie musų vargus isz visų pusių, ir tas gali daug gero lietuvių tautai atneszti.

Jeigu niekas kits nenorės apsiimti tokį darbą atlikti, asz pats—nors apkrautas ėsmi darbais—bandysiu, ir tikiu, kad iki Naujų Metų tąjį darbą atliksiu. O jeigu kas kitas geriaus galėtų tai padaryti, arba didesnį turi tame dalyke užsidegimą, asz mieliai jam paliksiu progą parasyti tinkamą veikalą.

Tikiu, kad aukaujantiejie ant "Freedom" pristos ant tokio virtimo dalykų, ir nesiliaus toliaus aukavę—nes už tuos pinigus bus galima daug ką gero nuvergtai musų lietuvių tautai atlikti.

Dr. J. Szliupas.

Atitaisymas S. L. Laisvamanių rokundose.

Paprastai sakant, isz didelio debesio mažas lytus. Ne kitaip ir su "S. L. L." Seimo nutarimais.

Ketino nubarti buvusį centraliszką komitetą už ne tvarką vedime rokundų ir už ne prisiuntimą knygos ant seimo. Bet pabarimas pasibaigė ant rasztininko.

Turiu pasakyti, kad už visas klaidas ne yra kaltė vieno rasztininko, butų galima rast ir daugiaus kam užmetinėti. Ne noriu czia iszrodinėt kitų padarytas klaidas, turiu pirma pataisyti savo klaidas ir pasakyt, kaip tas viskas atsitiko.

Norėjo ne buvau rinktas ant rasztininko bet tik pagelbininku A. Szilingio. Iszvažiavus A. Szilingiui, tapau pilnu rasztininku. Apleikęs nuo A. S. suraszą, jau turėjau vieną nesupratimą, nes ne buvo paduota jokios žinios, kiek kasztuoja atspaudimas mierių, ko ir po sziai dienai ne žinau.

Antra: S. L. L. Centraliszkas Komitetas laikėmė pirmą susirinkimą Newarke, N. J. ir buvome sutarę teip: kad visos rokundos, kaip pinigų, teip ir knygelių, pereitų per rasztininko rankas. Toliaus buvome nutarę praszyt p. A. Olszevskio, kad ant priduotų adresų iszsiųtinėtų kuopoms knygeles. Tą sutartį pradėjau pildyti, užrasziau kuopų adresus ir paskyriau, kiek kuriai kuopai siųst knygelių; 30 dol. siųst už knygų spaudą. Tą viską pasiunczian p. L. Ereminui ant pasiraszymo. Suraszą p. L. Ereminas atmainė: ką buvo raszyta po 25 exzemplorius abiejų knygelių, jis paraszė po 50 exzempliorų. Dar prisiuntė rokundą, kad Dr. J. Szliupas pardavė knygelių už $27.95, o ne buvo žinios, kiek kurių buvo parduota. Nuo to laiko jau knygelių rokundų ne laikiau. Iszraszęs visus kuopų adresus, pasiunčziau p. Ereminui. Todėl knygelių rokundų nuo manęs ne galima gauti. Ką man prisiuntė p. Erem., tą asz iszrasziau.

Kaslink atsiuntimo knygos ant seimo, viską suvėlinome. Ne galėdamas sulaukti užbaigos rokundų, nuvažiavau 30 d. gegužio į New Yorką pas L. Ereminą. Suradęs jį gana vėlai, mažai ką atlikom, o dar turėjau važiuoti pas kasierių V. Gustaitį; susivėlinau visai. Parvažiavau namon net 12 val. nakties, ne paspėjau knygų reikalus apbirbti ir jau knygos siųst buvo per vėlu. Žinojau gerai, kad ne atbutinai reikalinga knyga ant seimo. Ne galėdams ką geriau padaryti, skubinau paraszyti nors skaitlines, besiskubindamas, ne aiszkiai parasziau. Pagal mano noumonę, tokią ne aiszkią rokundą ne priderėjo siųsti į laikrasztį, kadangi laikrasztis ne gali jos pataisyti ne turėdamas ant to medegos. Užtikrinu, kad knygoje pinigiszkos rokundos geros. Jeigu kasierius ne prisiuntė, teip kaip knygose yra užraszyta, galima dapildyt. Geriaus kreipkitės į buvusį centraliszką komitetą, o ne į laikraszczius. Už ne prisiuntimą knygos kaltas visas komitetas. Ne mano reikalas važinėt jieszkot rokundų užbaigos. Tą reikėjo iszreikalauti priesz seimą. Rokundos "Lietuvoj" pagarsintos buvo ne aiszkios, buvo jose klaida. Vietoj parduota knygelių už $4.10 turi but už $3.10. Tą viską pataisau, paduodu įeigą ir iszeigą ir kasos stovį.

Įeiga:

Sanariai įmokėjo	$74 34,
Dr. J. Szliupas pardavė knygelių už	$27.95,
Sziaip parduota knygelių už	$3.10,
A. Olszevskis palaikė knygelių už	$17.00;
Sykiu visos įeigos	$122.39.

Iszeiga:

A. Olszevskiui už spaudą	$87.00,
Į skolas prirokuota knygelių už	$17.00,
Viso įmokėta A. Olszevskiui	$104 00,
Sziaip visokios iszeigos	$7.00,
Sykiu visos iszeigos	$111.46,
Pas kasierių lieka	$10.93,
Visų kasztų už spaudą	$138.10,
Užmokėta už spaudą A.O	$104.00;
Skolos lieka už spaudą	$34 00.

Jeigu naujas komitetas ras ant kokio cento klaidą, meldžiu kreiptiesi prie buvusio rasztininko, o bus pataisyta.

Buvęs "S.L.L. rasztininkas
M. Ambrozevicze.

Organizacijų virszininkams savo nesutikimus priderėtų terp savęs per laiszkus užbaigti, o ne per laikraszczius. Ir szitas rasztas tiko labiaus persiuntimui dabartiniems virszininkams negu laikraszcziui, kadangi privesti motyvai visuomenei neužtenkanti.

Rd.

Nauji iszradimai.

*** Paryžiuj atsibuva bandavonės su nauju orlaiviu padirbtu Santos Dumontso. Bandavonės buvo su visu pasekmingos. Orlaivys sukinėjosi liuosai į visus krasztus, lėkė gerai teip pavėjui, kajp ir priesz vėją su greitumu 40 kiliometrų per valandą, taigi teip greitai, kaip negreitiejie geležinkelių tr

Intekmė elektrikos ant augimo augmenų.

Pabaigoj 19 szmtmeczio neiszpasakytai iszsiplatino praktiszkas pritaikymas elektrikos. Elektrika vartoja ant varymo maszinų, ulyczinių karų, ant žibinimo ir tt. Juo toliaus, juo daugiaus ji randa pritaikymų. Elektrika mat ne tik gązdina žmonės kaipo perkunas, bet ji ir daug gero atgabena žmogui tarnauja. Dabar antai, pacz Prancuzijoj, Anglijoj ir Vokietijoj stengiasi pritaikyti elektriką žemdarbystėj, prie padidinimo žemės vaisių; bandavoės su pritaikymu elektrikos prie žemdarbystės daro ir Lietuvoj pagarsėjęs jau sviete tulais savo ezradimais musų vientautis Jodko–Narkievicz, dvarponis Minsko gubernijoj. Paskutines bandavones atliko O'Sullivan pereitą vasarą ant persitikrinimo, kokią uri įtekmę elektrika ant augimo visokių augmenų.

Sullivan, ant dirvos užsodytos pulvėms, įkasė 7 pėdų augsztus tulpus ir ant jų pritaisė prietaisas inkimui elektrikos isz oro ir suinktą iszvadžiojo dratais. Ant zvadžiojimo elektrikos jis įkasė nt vienos pėdos giliai paralelyczinių elektriszkų dratų. Banda iszkai bėganczius dratus, kurie zvadžiojo surinktą esanczios nt stiebo prietaisos elektriką. au po dviejų sanvaiczių jis užėmyjo skirtumą terp bulvių auanczių terp elektriszkų dratų ir svių, kur dratų ne buvo, taigi ur auganczių bulvių elektrika e pasiekė. Virkszczios augančių po elektrikos įtekme buvo aug tarpesnės. Dalį dirvos, ur buvo elektriszki dratai, gadangi toj dalyj ir virkszczių alumas buvo gražesnis. Ant os dalies užderėjimas bulvių buo kur kas geresnis negu ant kikaimyniszkų, pasodytų į tokią u ir teipjau iszdirbtą žemę. nglijos žemdarbystės departaentas paskui paėmė pats darytą tolesnių bandavonių ir jos iposgi iszdavė gerus vaisius.

Finlandijoj panaszias bandavoes darė mokslinczius Lemstroem t visokių javų. Naszumas jų po elektrikos įtekme buvo t 35%, taigi daugiau negu ant eczdalio didesnis negu ant dirų tokios jau vertės bet ne turinių elektriszkų dratų. Banda onės darytos Prancuzijoj ir Vietijoj atgabeno tokius jau vaius. Po įtekme elektrikos kviiai atgabeno ant 21—58% dauau grudų negu ant dirvų be ektrikos, miežiai davė ant 44—% daugiau, avižos ant 18—53% augiau ir tt. Beveik tas pats zpuolė isz bandavonių atliktų etuvio Jodko–Norkeviczio Lievoj. Reikia czia dar pridurti, gal ir pats skaitytojai patėmyjog metuose, kuriuose dauaus buva audrų ir perkunyjų, v derėjimas buva daug gesnis, negu metuose kada perkujų buva mažai. Tą jau seniai atėmyjo Prancuzijoj, kur nuo seniai žemdarbystės ministeri pradėjo rinkti specijaliszkas nias apie perkunijas, jų padary blėdį ir naudą. Gal but, kad s geresnis užderėjimas metuose nkesnių audrų paeina ne vien o elektrikos bet ir nuo drėgnu o, kadangi metai, kada pasitai daugiau audrų, paprastai bu drėgnesni, bet be abejonės, ndymai auginimo javų su elekikos pagelba parodo, kad ir j ri sziokią tokią įtekmę, ji padina užderėjimą javų, pakelia jų iszumą.

Prancuzijoj žemdarbystės misterija daro tolesnes bandavo s, ji rengia specijaliszkas prieas ant rinkimo debesų elekikos ir apvertimo jos ant žembrbystės ir kitokių reikalų. kiu budu mat elektrika, vietoj zdint žmonės kaipo perkunas, rėtų tarnauti žmogui, didinti darbo vaisius.

Rods tirinėjimai ir bandavonės r ne užbaigti, bet ir isz to, kas i sziol isztirta, matyt, kad su ektrikos pagelba galima pakelmažiausiai ant treczdalio žemės szumą. Sunaudojant elektriką mdarbystėj, ji pakels žemės nasumą ir ji galės ant savo pavir iaus daugiau žmonių iszmaityti.

Isz visur.

‖ Mieste Stanislavove, Galicijoj, paszaukė akuszerę prie gimnczios, augsztesnių luomų merkos. Kada kudikis likosi pamdytas, du vyriszkiai, revolverių pagelba privertė kuszerę mesti gyvą kukį į besikurinantį peczių.

‖ Szvediszki laikraszcziai paduoda, jog ant Finlandijos rubežiaus suėmė pundą knįgų: buvo jame visoki revoliucijoneriszki rasztai szvediszkoj, finiszkoj ir maskoliszkoj kalbose. Siuntėjas, koksai Lepanen, likosi suareszuotas. Jis prisipažino, jog knįgas siuntė ant paliepimo caro pastatyto Finlandijos jenerał – gubernatoriaus, jenerolo Bobrikovo. Mat szita maskolystės szaszlava tokiais keliais jieszko priekabių ant praszalinimo finlandiecziu isz Finlandijos parubežinių muitinyczių ir jų vietoj partraukimo maskolių. Teip darė maskoliszki caro tarnai ir Lenkijoj po paskutiniam lenkų maisztui.

‖ Vokiszki laikraszcziai paduoda, kaip, padauginus skaitlių maskoliszkų rubežiaus sargų, pats sargai pradėjo užsiiminėti perneszimu tavorų isz Prusų. Prusų pusėj, ant pats rubežiaus, vokiszki kontrabantninkai pristatė daug triobelių, į kurias sugabena paskirtus ant pargabenimo į maskoliszką pusę t vorus. Naktimis ne znaimiai prie tų triobelių prisiartina maskoliszki rubežiaus sargai, paima tavorus ir pats pernesza į Maskoliją, czia juos paskirtoj vietoj randa maskoliszki neszikai ir nesza toliaus.

‖ Vienaitinis krasztas ant svieto, paczių lenkų rėdomas, yra Galicija. Czia yra isz viso 7317028 gyventojų, kuriame tai skaitliuje: katalikų 3352308, unijotų (tai-gi rusinų) 3103410 ir 810845 žydai. Lenkiszkai kalbauczių yra 3989538, rusiniszkai 3084212, vokiszkai 201846. Mokanczių raszyti ir skaityti yra 2210453, tiktai skaityti 446154, nemokanczių nė skaityti, nė raszyti 4660416 arba 63%. Ne labai mat lenkai myli žmonių apszvietimą ir apie jo praplatinimą mažai rupinasi. Galicijoj nieks jų ne stabdo, kadangi visa administracija paczių lenkų rankose.

‖ Rytinėj Maskolijoj, gubernijose Samaros, Saratavo ir Kazaniaus nuo stokos lytaus ir karszczių suvisu prapuolė javai, ne bus ką rinkti nuo laukų, žmonės laukia bado. Karszcziai czia per ilgą laiką isztikro buvo ne iszpasakyti, vidurdieniais budavo po 130% — 150% pagal amerikoniszką Fahrenheito termometrą. Nuo tų karszczių ir stokos lytaus ant laukų viskas iszdegė.

‖ Jaunuomenė ir liberaliszka partija Meksike suszaukė kongresą ant apkalbėjimo, kokio susiaurinimo tiesų katalikiszkos dvasiszkijos reikalauti nuo rando. Liberaliszki laikraszcziai reikalauja, idant dvasiszkijos turtai butų konfiskuoti ir pinįgus isz jų pardavimo apversti ant iszmokėjimo vieszų tautos skolų.

‖ Mieste Lvove, Galicijoj, alkstanti, ne turinti darbo darbininkai pakėlė maisztus. Ant vaikymo alkanų, lenkiszki administratoriai paszaukė kariauną, kuri, be vaikydama, sunkiai sužeidė 100 darbininkų. Tokius mat vaisius iszduoda pagarsėjęs lenkiszkas ukiavimo budas! O lenkai no ri dar ir lietuviams tą savo valdymo budą primesti.

‖ Chinuose suėmė kelis amerikoniszkus plėszikus. Mieste Tien Tsin suėmė tris amerikoniszkus plėszikus, kuriuos vietinis amerikoniszkas konsulius nusprendė ant keturių metų į kalėjimą. Argi tik tokių darbų mokina civilizuotos tautos chinieczius? Argi įstabu, jeigu tos baltveidžių civilizacijos teip ne kenczia ne baltveidžiai.

‖ Europoj užstojo toki didili karszcziai, koki pirma buvo Amerikoj. Pradedant nuo Iszpanijos, baigiaut Skandinavija, daug žmonių pasimirė nuo nepakencziamų karszczių. Kopenhagene, Danijoj, vieną tik dieną nuo karszczio pasimirė 20 žmonių. Iszpanijoj, didesnėj dalyj provincijos Salamanca ledai iszmuszė laukus.

‖ Chinuose tuluose jų krasztuose buvo smarkus žemės drebėjimai ir tvanai. Provincijoj Lung Kings nuslinko visas kalno szonas ant gulinczių apaczioj kaimų ir miestų. Prie to pražuvo 300 žmonių. Provincijoj Kiang Li užgimė tvanai, kuriuose prigėrė 4000 žmonių.

‖ Turkijos sostapilėj, Konstantynopoliuj, apsireiszkė indiszkas maras.

‖ Plantatoriai Yucatane, Meksike, prigavingu budu vilioja darbininkus ant darbų plantacijose. Jie pažada darbininkams po du doliarius ant dienos, bet atgabenę sukontraktuotus ant vietos, moka tik po 87c. ant dienos. Dalis darbininkų pabėgo, bet juos sugaudė ir plakė pagautus su botagais.

‖ Sziaurinėj dalyj salos Javos, pietinėj Azijoj, (sala ta priguli Holandijai), iszsiveržė degantis skystimas isz vulkano Kloet. Prie to pražuvo 700 cziabuvių ir kelios deszimtys europiecziu. Lava isznaikino labai didelius laukų plotus.

‖ Į pietinės Prancuzijos portą Marsilija atkako garlaivys "Laos", ant kurio laike kelionės aziatiszku maru apsirgo keli arabiszki peczkuriai. Laivą tą sulaikė kvarantėnoj ir pasažierų ne leidžia ant kranto. Isz pasažierių laike kelionės nieks ne apsirgo.

‖ Per pietinį krasztą salos Hayti, Vidurinėj Amerikoj, perėjo baisi vėtra, kuri daug blėdies ir nelaimių pridirbo. Mieste Joemel 5 ypatos likosi užmusztos, mieste Les Coges 9. Visas krasztas terp Catui ir La Vega likosi vandens užlietas, vandens užlietas ir miestas San Domingo.

‖ Vengrijos sostapilėj, Peszte, tapo suareszuotas lenkiszkas grafas Potocki, kuris, praleidęs kelis milijonus rublių savo turtų ir pridirbęs szelmystų Lenkijoj, iszdumė į užrubežius. Peszte teiposgi peržengė tiesas ir užtai pateko į kalėjimą.

‖ Vokietijoj labai karsztas oras. Berlyne pasimirė ir keli daktarai nuo karszczio. Aplinkinėse Potsdamo siautė audra su debesų praplyszimais. Aplinkinėse Herrenbergo, Wuertemberge, ledai iszmuszė didesnę dalį laukų.

‖ Turtiszkį kareiviai miestuose Kalfrekh ir Vedena, Macedonijoj, ne gaudami nuo seniai prigulinczių algų, įsiveržė į vieszpatystės kasą ir pats, be kasieriaus noro, paėmė tiek pinįgų, kiek jiems prigulėjo.

‖ Ryme atsibuvo duelius ant kardų terp italiszko kunigaikszczio Aostos ir maskoliszko kunigaikszczio Leuchtenbergo. Maskolius likosi pavojingai sužeistas į pilvą.

‖ Londone, Anglijoj, siautė didelis gaisras, kuris isznaikino vakarinių Indijų laivų varstotus ir krautuves. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 250000 svarų sterlingų.

‖ Leipcige, Vokietijoj, nuo pradžios liepos mėnesio prasidėjo terptautiszkas knįgų iszleistojų kongresas. Szį metą ant kongreso likosi užkviesti ir iszleistojai muzikaliszkų iszleidimų.

‖ Mieste Sydney, Australijoj, siautė didelis gaisras, kuris isznaikino departamentaliszkas krautuves Horderus. Blėdį ugnies padarytą skaito ant $2500000.

‖ Smarki audra siautė aplinkinėse Valladolid, Iszpanijoj; ledai ant labai didelių plotų su visu isznaikino laukus.

‖ Poznaniuj prasidėjo prova 23 lenkiszkų universitetų studentų, apskųstų už prigulėjimą prie paslaptų politiszkų draugysczių.

‖ Mieste Sevillej, Iszpanijoj susimuszė darbininkai su žandarais. Musztynėse daug žmonių isz abiejų pusių likosi sužeistų.

‖ 12 d. liepos mieste Santiago pasimirė prezidentas Chili (pietinėj Amerikoj) republikos, Frederic Errazuriz.

‖ Pereituose metuose isz Maskolijos į užrubežius iszgabeno javų 418800000 pudų už 307700000 rubl.

‖ Ant upės Reino apverto valtis su 16 vokiszkų kareivių, isz kurių 7 prigėrė.

‖ Azijatiszkas maras apsireiszkė jau Bulgarijoj. Buvo jau czia keli apsirgimai.

‖ Visose Maskolijos medvilnės verpinycziose dirba 150000 darbininkų.

Vietines Zinios.

— Seniai Chicagoj ne buvo tokių karszczių kaip pereitą sanvaitę. Pereitos sanvaitės seredoj ant tėminyczios bokszto Auditorium po pietų 3 val. buvo 102° szilumos pagal Fahrenheito termometrą, žemai, ant ulyczių, karsztis pasiekė 107°. Visą dieną putė karsztas vėjas.

— Girdėt, jog kun. Kravczunui nusibodo jau iszleidinėjimas laikraszczio "Kataliko". Jis pardavė spaustuvę ir laikraszį statejui Jonui Tananevycziui. "Kataliko" redaktorius vėl sugrįžo į Chicagą.

— Gyvenantis pn. 28 Dearborn ul. H. C. Hitt nuo didelių karszczių įgavo proto sumaiszymą. Namieje sudaužė visus daiktus, mebelius, rasztus sudraskė. Atėjusiems jį suimti policijantams nesidavė, szaudėsi per langus į policistus. Po ilgų szaudynių vienam policistui pasisekė įlipti per langą į Hitto gyvenimą. Beprotis patiko įsiveržėlį su peiliu, bet tuom tarpu ir kiti policistai sulindo į kambarį ir jiems ant galo pasisekė beprotį suvaldyti ir nugabenti ant policijos stacijos.

— Geležies liejinyczios Chicagoj be abejonės turės but uždarytos, kadangi darbininkai ne sutinka dirbt už seną užmokesnį. Jie reikalauja užmokesnio po 3 dol. ant dienos, o jeigu to ne gaus, pasirengę sztraikuoti.

— Tarnaujantis ant Chicago & Alton geležinkelio Martinas Harrison, ant Rockwell ulyczios nuszoko nuo bėganczio dar trukio ir teip sunkiai apsikulė, kad bevežant į ligonbutį pasimirė.

— Pn. 1618 Dearborn ul. užjuodą merginą susipeszė du negrai, o vienas isz jų, Uliser Cooper, likosi su peiliu į krutinę įdurtas. Nugabeno jį į ligonbutį. Daktarai laiko sužeidimą už labai pavojingą ir ne turi didelės vilties sužeistą negrą iszgydyti.

Reikalingas prie "Lietuvos" vaikas mokantis gerai lietuviszkai raszyti ir skaityti, ne senesnis 15 metu, mokintis litaru statyti.

Draugysczių Reikalai

Susivienyjimo Liet. Am. virszininkai.

Prezidentu—M. Totorius,
1 Willow st., Plymouth, Pa.
Vice-prezidentu—V. Kaunas,
Box 211, Newburyport, Mass.
Sekretorium—T. Astramskas,
112 Monroe st., Philadelphia, Pa.
Kasierium—T. Pauksztys,
122 N. Main st., Pittston, Pa.
Apiekunais kasos:
J. Kazakeviczia,
1150 Wyoming ave. Pittston, Pa.
K. Unika,
1112 Moyamensing ave. Philadelphia, Pa.
Užveizėtoju knygyno:
V. Daukszys,
766 S. 2nd st. Philadelphia, Pa.

Chicago. Dr-te Simano Daukanto tures savo 6-ta metini apvaikszczio jima ir baliu nedelioj, 29 Rugsejo, Freitheit Turner saleje, 3417 So. Halsted st. Todel meldžia visu kitu draugyszciu nedaryti toje dienoje baliu ne teatru, idant vieni kitiems neužkenktumem.
Dr-te S. Daukanto.

Chicago. Dr-te Sz. Jono Krik. tures savo baliu nedelioj, 10 d. Lapkriczio, Freiheit Turner saleje 3417 S. Halsted st. Todel meldžia visu kitu draugyszciu nedaryti toje dienoje baliu ne teatru idant vieni kitiems nekenktumem.
Dr-te Sz. Jono Krik.

Kudirkos Giesmininku Dr-ste Chicago: — Visi draugai giesmininkai teiksis susirinkti ant bandymų Subatoj (20 Sejos) ant 7:30 vakare į Meldažio svetaine, ant kampo Hoyne ave ir 25 ul. Kas nori prisiraszyti į giesmininku D-te, gali ateit ir prisiraszyt.
JADVYGA KANAPECKAITE, Sekr.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo sesers Augustes Kruzytes, Suvalku gub., Vladislavavo pav., Kiduliu gm., kaimo Beržiniu. Ji pati ar kas kitas teiksis duoti žinę ant adreso:
Miss Marijona Kruzyte,
73 Grand str. Brooklyn, N.Y.
(19-6)

Pajieszkau savo szvogerio Ignaco Bendiko, Kauno gub., Paseiniu pav., Szviekszno parap., kaimo Joneliu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinę ant adreso: A. Rauktis,
Box 112, Lincoln N. H.

Pajieszkau Jurgio Gusto, Kauno gub., Raseiniu pav., kaimo Butkaicziu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso: Joseph Klembovski,
11512 Front st.,
(26—7) Kensington, Ill.

Pajieszkau Antano Kovo, kurs mane apvoge. Jis yra 5 pedu ir 8 c. augsztas, geltonplaukis, žiuri isz pamuru ir deszines akies turi blakstiena perkirsta; susiszneka lietuviszkai, latviszkai ir angliszkai. Kas apie ji duos man žinia busiu didelei dekingas.
Franas Skuodis,
424 W Conway st., Baltimore, Md.
(2—8)

Melas.

"Vienybes" No. 26 tulas Gavienaitis atrasze mane apgaviku: buk asz pardavinedamas drapanas, paveikslus ir szifkortes, apgaudinejau žmonis. Melsczian kad p. Gavienaitis teiktusi parodyti, ka toki apgavau, arba apgautiejie tegul patys atsiszaukia ir parodo mano apgavyste. Kad asz pardavinejau virsz minetus daiktus, tai tiesa, bet kad bucziau ka nors apgaves tas yra melas." "Vienybes" meldžiau atszaukti ta apsmeiža, vienok ne žinau kodel, to ne padare. Todel esiu priverstas atsiliepti per kita laikraszti reikalaudamas darodymo tos apgavystes.
Szilingis.

Pasilinksminimo Baliaus.

Subatoj ir nedelioj, 20 ir 21 Liepos darome pasilinksminimo baliu, ant kurio grajis gera muzika ir bus szokiai dideleje saleje. Todel visus aplinkinius ir pažystamus kvieciame atsilankyti.
A. Žekas ir K. Kabelis,
1193 S. Oakley ave., Chicago. Ill.

Pigiai ant pardavimo namas su liotu. Tik puse bloko nuo lietuviszkos bažnyczios. Atsiszaukite po nr. 875 33 rd Place. Chicago. Ill.

Pigiai ant pardavimo pirmos kliasos duonkepinyczia su arkliais, vežimais, kostumerais ir visoms prietaisoms.
Franc. Petrulevicz,
2928 29th str. Chicago. Ill.

"Lietuvos" agentai.

NEW YORK, N. Y.
Jonas Naujokas, 115 Forsyth st.
NEWARK, N. J.
V. Ambrazeviczia, 180 Ferry st.
BROOKLYN, N. Y.
Stanislowas Rinkewiczius, 73 Grand st.
Juozas Matutis, 112 Grand st.
K. Balcziunas, 262 Metropolitan ave.
SHENANDOAH, PA.
Andrius Maczis, 447 W. Line st.
MT. CARMEL, PA.
Petras Bieliauskas,
WATERBURY, CONN.
Jonas Tareila, 677 Riverside st.
PITTSBURG, PA.
J. Jasaitis, 2125 Tustin st.
WESTVILLE, ILL.
V. S. Kreivenas,
SCRANTON, PA.
Mikolas Ramanauckas,
1740 Nay Ang Ave.
BALTIMORE, MD.
L. Gawlis, 2018 N. Washington st.
PHILADELPHIA, PA.
J. Baronas, 1002 S. 2nd Street.
M. A. Ignotas, 1124 S. Front St.
"Lietuvos" keliaujanti agentai.
Wincas Kudarauckas,
Jurgis Kazakewiczia,
Juozas Petrikis,
K. Rutkauskas,
Juozapas Matutis,
K. Labanauskas,

Kur szie vyrai atsilankys, lietuviai gali pas juos užsiraszyti "Lietuvą" ir prenumeratą jiems užsimokėti; pinįgai bus teisingai mums priduoti. Pas juos teipgi galima gauti visokes knįgas už tą paczią prekę kaip ir redakcijose.
"LIETUVOS" ISZLEISTUVE.

NAUJAUSIOS KNYGOS.

Tikyba ar mokslas? Tyrinejimai tikejimiszki, moksliszki ir draugijiszkai-politiszki. Antra laida su priedu. 211 puslapiu..... **50c.**

Kaip gyvena Augmenys? Yra tai moksliszkas apraszymas apie yvairius musu žemes augalus, ju sudejima, atmainas, gyvi ir pletojimasi nuo pat menkiausiu pavidalu iki didžiausiu ir tobuliausiu. Su 30 paveiksleliu, 129 puslapiai..... **35c.**

Ar vyskupas Valanczius (Volonczauskas) nebuvo viliugiu lietuvystes? Paraszyta Kn. Dembskio. Iszleista kasztais Susivienyjimo Liet. Laisv. Am. 37 puslapiai..... **15c.**

Istorija Chicagos Lietuviu, ju parapiju ir kn. Krauczuno prova su laikraszcziu "Lietuva" buvusi balandžio menesyje, 1899 m. 585 puslapiai didelio formato, aiszkaus druko. Fotografijos yra abieju pusiu advokatu, Kn. Krauczuno, "Lietuvos" iszleistojo, redaktoriaus ir paveikslai Chicagos Sz. Jurgio lietuviszkos bažnyczios. Popieros apdarais..... **$2.00.**

Audimo kietais apdarais, auksiniais titulais..... **$2.50.**

Smertis. Daktaro pasakojimas. Parasze Szventmikis. Kas nori dasižinoti kokia yra smertis ir kaip ji iszrodo: vyriszka ar moteriszka, juoda ar balta, baisi ar graži, pikta ar gera, tegul nusiperka szia knygele, o apie visa jos pavidala dasižinos. Mat viens dievobaimingas klebonas mirdamas mate ja ir labai aiszkiai aprasze jos pavidala. Knygute kasztuoja tik..... **10c.**

Istorija apie Gražia Katruka ir jos vargus. Yra tai labai graži pasakaite..... **10c.**

Pasikalbejimas apie Dangu ir žeme. Verte isz svetimu kalbu P. A. Szi knygele kiekvienam suprantamoj kalboj apraszo kokiu budu žeme eina apie saule, kodel mes nerandame žemes kraszto, kokiu budu datosi užtemimai saules ir menesio, ko dar daugelis lietuviu visa nesupranta. Perskaityk ja, o ta viska dasižinosi..... **25c.**

Szias visas knygas galima dabar gauti "Lietuvos" redakcijoj.

Atsiszaukimas!

Man važinėjant po Vakarus ir po Naują Angliją teko sueiti daugelį Lietuwių, protaujanczių, kurie nori įgyti didesnį įžwelgimą į klausimus philozophijos ir mokslų (duszią, Diewą, gamtos įstatymus, ewoliuciją, ir tt.). Kadangi tie klausimai aiszkiai yra iszguldyti L. Buchnerio weikale "Pajiega ir Medega" (Kraft und Stoff), ir kadangi sziądien toks weikalas isz tiesų yra reikalingas wisiems laiswamaniams, idant turėtų atramą priesz kunigizos melus apie religiją, asz pasisznekėjęs su kiliais tautiecziais rižausi apgarsinti prenumeratą ant wirsz minėtos knygos. Prenumerata lietuwiszkos knygos, kas dabar nori prigelbėti ana atspaudinti, kasztuos $1.50; po atspaudinimo kasztuos $2.00. Todėl tuos, kurie nori tą knygą turėti lietuwiszkoje kalboje, kwiecziu prisųsti prenumeratą, ir kaip taps atspaudinta, užsimokėjusiejie gaus atlyginimą knygoms tiek egzempliorių, už kiek bus isz anksto užmokėję ir jų wardai ir prawardes taps ant galo knygos pagarsinti. Kasztai spaudos yra dideli, todėl praszau Tautiecziu umai su prenumerata iszleidime knygos man pagelmingais buti.

J. Szliupas, M. D.
421 Penn Ave., Scranton, Pa.

IŠ KUR ATSIRADO musu naminiai gyvuliai ir auginami augmenys?

Pagal Lunkevyčių.

Iš Platono rodų aišku, kad grekonys dar prieš Christaus gimimą naudojosi iš parinkimo veislinių tėvų ant išdirbimo geresnių atmainų gyvulių ir užlaikymo nuo pagedimo išdirbtų gerų.

Valdant Rymą ciecoriui Augustui, du tukstančiai metų atgal, gyveno Ryme garsus raštininkas Vergilius. Jis buvo dainius, bet apart rašymo puikių poemų, mėgo ir žemdarbystę ir vienoje iš savo poemų eilėms aprašė žemdarbių užsiėmimus. Tojė knįgoje, kurioje Vergilius aprašo žemdarbių darbus, yra aprašymai, kaip auginti visokius naminius gyvulius, augmenis ir kaip auginamas atmainas pagerinti. Vienoje vietoje šitas dainius savo rašte sako: "stambiausia sėkla, nors labiausiai prižiurėtum, su laiku susmulkės, jeigu nesirupinsi ant pasėjimo parinkti kuo stambiausias".

Vergilius duoda šitokią rodą avių augintojams: "temyk veislę, paėjimą ir tėvus, kur reikia, užlaikyk patinus bandoj, ženklink tuos, kuriuos nori palikti, rinkk geriausias, balčiausias avis ir žiurėk, kad turėtų juodus liežuvius." To prisilaiko ir dabar avių augintojai, norėdami turėti kuo geriausias ir gražiausias avis.

Tokias jau rodas, kokių prisilaiko šiądien sumaniausi vištų augintojai, randame raštuose Rymo raštininko Columelles, gyvenusio 1900 metų atgal. "Ant veislės, sako Columelle, reikia rinkti vištas kuo didžiausias, drutas, turinčias plačią krutinę, dideles galvas ir stačias, raudonas skiauteres."

Taigi matote, kad pamatai parinkimo veislinių prie užlaikymo gerų gyvulių atmainų ir išdirbimo naujų geresnių žinomi žmonėms nuo labai senų laikų. Teisybė, šiądien gyvulių augintojai turi daug daugiau atmainų, negu jų turėjo senovės rymionys ir grekonys; teisybė, daugelis iš šiądieninių atmainų gyvulių ir augmenų yra daug geresnės už tas, kokias augino senovės rymionys arba grekonys laikuose Platono, Vergiliaus arba Columelles. Girtiesi vienok per daug mes neturime kuom: teip grekonys, kaip rymionys ir musų senų gadynių pratėviai darbavosi ne mažai ant musų naudos. Per ilgus amžius jie darbavosi ant pagerinimo atmainų naminių gyvulių ir auginamų žmogaus naudingų augmenų, naudojosi prie to iš to paties budo, taigi iš naturališko parinkimo veislinių. Jeigu jie ne butų tiek darbo pridėję ir ne butų priveisę tiek pagerintų atmainų, mes ir šiądien ne turėtume tų atmainų naminių gyvulių ir auginamų augmenų, kokias turime, reiktų mums patiems darbą musų pratėvių atlikti. Visų tų gyvulių ir augmenų atmainų, kokius šiądien žmonės augina, ne galima iš syk išdirbti, ant to reikėjo daugelio amžių laiko ir darbo.

VII. Ką-gi mes dažinojome?

Pabandykime dabar surinkti į kruvą tą, ką iki siol kalbėjome, apie ką iš šito raštelio dažinojome.

Buvo laikai prieš daugelį tukstančių metų atgal, kada žmonės ne turėjo nė jokių naminių galvijų, ne sėjo nė jokių augmenų. Tuose laikuose visi keturkojai musų šios dienos draugai ir padėtojai, visi vaisiniai sodų, daržų ir laukų augmenys augo ir veisėsi teip kaip visi, liuosi, drauge su kitais laikiniais žvėrims ir augmenims ir ne buvo panašus į šiądien auginamus, ne atgabeno nė tiek naudos. Šunes liuosi bėgiojo po laukus ir girias teip, kaip vaikščioja šiądien šunų pratėviai vilkai ir šakalai; naminė kiaulė tąsyk niekuom nesiskyrė nuo gyvenančių giriose šernų; jaučiai ir karvės ganėsi liuosi ant puikių ganyklų Indijose, ne pažino žagrės, nė jungo; asilas bėgiojo po stačius Abisinijos kalnus; balandžiai krovė lizdus plyšiuose kalnų uolų; antys ir žąsys kavojosi, dėjo kiaušinius ir perėjo ežerų pakrančių lendrynuose, o ežerai, upės ir plynios tąsyk buvo didesnės negu dabar; vištos ir gaidžiai giedojo ir kudakavo puikiose Indijų giriose, rugiai, kviečiai, miežiai, žirniai, avižos, kriaušių, obelių, slyvų, vyšnių medžiai, kopustai, burokai augo kruvoj su laukiniais girių medžiais ir pievų augmenims; dirvų nė jokių tąsyk ne buvo, artojų nieks ne pažinojo, kadangi žmogus, ne turėdamas namų, nė gyvulių, ne augino nė jokių augmenų, ne matė reikalo arti ir kasinėti žemę. Augmenys, koki augo ant plataus svieto, buvo vien gamtos auginami ir prižiuromi. Mainėsi gentkartės ir ant galo žmogui nusibodo valkiotiesi iš vietos ant vietos, jis užsimanė apsigyventi ant vietos, turėti savo namus. Tą jis galėjo išpildyti tik prisavinęs laukinius žvėris ir ant jų ir savo reikalų augindamas visokius augmenis, kadangi reikalaudamas medžioti ant žvėrių ir maitydamasi sumedžiota mėsa, misdamas laukinių augmenų vaisiais, žmogus ne galėtų gyventi nuolatai vienoje vietoje, vienuose namuose. Pasitraukus žvėrims į kitą vietą, išdžiuvus pievoms, pritruktų jam maisto tuose jau kraštuose, jeigu nieko tyčia ant savo reikalų ne augintų. Nereikia užmiršti, kad laukiniai augmenys ne atgabena tiek naudos kaip žmogaus dabar auginami ir pagerinti darbu čielų eilių gentkarčių. Žmogus apsisėdo ant vietos, perkeitė savo gyvenimo budą, apleido medžionę ir žvėjonę, kas pirma jį maitino, pradėjo gaudyti tulus reikalingus žvėris ir bandė juos prisavinti, paversti į naminius, pradėjo kasti žemę ir ant jos sėti naudingus ir neatbutinai reikalingus jam pačiam ir prisavintų galvijų bandoms augmenis. Į kokį laiką laukiniai žvėrys teip priprato prie žmogaus, kad pavirto į naminius, vieni pastojo padėtojais prie darbo, kiti maitintojais apsisėdusio jau ant savo ukės žmogaus.

Po žmogaus globa žvėrys ir augmenys atsirado kitokiose sanlygose, o nuo sanlygų, kaip žinote, paeina patsai gyvenimo budas, todėl po žmogaus globa persikeitė visas žvėrių ir augmenų gyvenimas. Rupestingas dabojimas, naujas maistas, naujas klimatas ir naujos aplinkybės turėjo iš palengvo, ne iš syk, perkeisti šiek tiek ir visą prisavintų gyvulių sudėjimą, pavidalą šaknų, virkščios, lapų ir vaisių auginamų žmogaus augmenų. Žmogus tėmyjo tas permainas ir užsimanė iš jų prie progos pasinaudoti. Iš pradžių tos permainos buvo ne znaimios, vos užtėmyjamos. Bet to užteko ant išdirbimo naujų atmainų. Iš pradžių naujos atmainos mažai skyrėsi nuo laukinių, bet su laiku iš ne znaimių persikeitimų išsidirbo atmainos vis labiaus ir labiaus atsitolinusios nuo laukinių. Tas darėsi per parinkimą su atsižymėjusioms ypatybėms veislinių ir dabojimą jų, kad nesimaišytų su neturinčiais geidžiamų ypatybių. Kiekvienas ant veislės rinko terp savo auginamų galvijų ir augmenų tik tokius ant veislės, koki atsižymėjo savo ypatišku naudingumu, gražumu, didumu ir stiprumu. Nuo teip parinktų veislinių žvėrių ir sėklų, nuo turinčių geriausias ypatybės augmenų užaugo nauja gentkartė su tokioms jau arba dar geresnėms ypatybėms. Terp naujos gentkartės žvėrių ir augmenų buvo ir toki, kurie turėjo dar geresnes ypatybes, tokias, kokių žmogus labiausiai geidė. Tuos tai ir rinko žmogus ant veislės, priveisimui dar geresnės gentkartės, nuo geriausių užaugintų diegų rinko sėklą ant pasėjimo į išartą žemę, niekesnius grudus suvalgė arba pardavė. Nuo tokių veislinių ir nuo tokių sėklų buvo jau vėl nauja gentkartė turinti savo tėvų ypatybes. Bet ir šitoje gentkartėje ne visi žvėrys ir ne visi augmenys buvo lygio gerumo, terp jų buvo vieni geresni, turinti daugiau geidžiamų ypatybių, kiti gi mažiau, buvo toje gentkartėje žvėrys ir augmenys turinti daugiau tokių ypatybių, kokių žmogus labiausiai geidė. Tuos tai pageidaujamus, geresnius, žmogus vėl pasiliko ant veislės, geriausias vėl seklas pasėjo į išdirbtą žemę. Toks rinkimas veislinių galvijų ir sėklų traukėsi per daugelį šimtmečių. Tuom užsiėmė tolimos senovės musų pratėviai, tuom užsiėmė ir musų tėvai ir dabar tą patį daro gyvulių augintojai, žemdarbiai, sodauninkai ir daržininkai. Kiekvienas vienok ant veislinių ne visada pasilieka geriausius, bet tankiaus tokius, koki jam patinka, iš kokių tikisi daugiausiai naudos, koki jam rodosi gražiausi. Naudą vienok ir gražumą kiekvienas saviškai supranta, kiekvieno nuomonė yra kitokia. Rinkdami veislinius pagal savo nuomonę gražiausius, žmogus veisė atmainas gyvulių tokias, kokios jam patiko, augino savo soduose ir daržuose tokius vaisius, daržoves ir kvietkas, kokių ar pavidalas, ar kvapas, ar skanumas geriausiai augintojui patiko. Iš to ir atsirado ant žemės tokia daugybė atmainų visokio pavidalo didelių ir mažų arklių, šunų, vištų, balandžių, kopustų, agurkų, kviečių, rugių, rožių, obuolių, kriaušių, slyvų, vyšnių, riešutų, vynvuogių ir tt. Tame tai yra tikras šaltinis turtų žemdarbių, sodauninkų, gyvulių augintojų musų laikų, kuom jie teip giriasi. Žmogus turi tiesą girtiesi tuom, ką sutvėre savo darbu ir protu, kantrybe; žmogus turi tiesą gerėtiesi savo nuveiktoms pergalėms gamtos. Gamta davė jam kelias atmainas laukinių žvėrių ir augmenų, o žmogus, jas prisisavinęs, paėmęs po savo valdžia ir globa, savo darbu tas atmainas pagėrino, perkeitė jų ypatybes teip, kad dabartinės, žmogaus darbu ir protu pagerintos, daug daugiau jam naudos atgabena negu gali atgabenti atmainos laukinės, gamtos vien auginamos; savo protu ir darbu žmogus, per parinkimą veislinių su geriausioms ypatybėms, priveisė šimtus naujų atmainų su daug geresnėms ypatybėms už geriausias gamtos auginamas laukines. Mes drąsiai, su pasigėrėjimu galime tvirtinti, kad visos atmainos kur nors ant žemės auginamų naminių gyvulių ir augmenų yra tai vaisiai protingo žmogaus darbo. Geriausios atmainos vienok atsirado ant žemės ne iš syk, ne ant rankos mostelėjimo, bet iš palengvo, paeilium. Naujos atmainos, geresnės, dirbosi iš senesnių, niekesnių, per gentkarčių eiles. Ant jų išdirbimo darbavosi žmonių gentkartės visų musų žemės kraštų. Ne reikia vienok užmiršti, kad daugelis žmogaus priveistų gyvulių ir augmenų atmainų išnyko: išdirbęs geresnes atmainas, žmogus nesirupino apie palaikymą senų niekesniųjų, iš kurių geresnėsės išsidirbo. Žvėrys ir augmenys, pripratę prie žmogaus globos, palikti be jo prižiuros, ne išlaiko kovos už buvį su labiaus pripratusiais prie tokios kovos laukiniais, išlepinti naminiai, atsirądę be žmogaus prižiuros, išnyksta, arba pavirsta į tokius jau laukinius kaip ir t

Knygu Katalogas.

Knygos swetimos spaudos.

Anegdotai iszsitarimai ir patarles isz gyvenimo senowes Grekonu bei Rymionu " " 10c
Apie kalbu pradžia ir tikros rodos del apsisaugojimo nuo neprietelių wedancziu isz tikro ir Isznaningo tikejimo kelio in prapulty. Czia raszejas nurodo kurios yra seniausios ant swieto kalbos, nuo ko jos paeina, nurodo kad lietuwiszka kalba yra seniausia ir kad turi daugiausiai neprietelių, kurie stengiasi ją isznaikinti; ant galo paduoda rodas kain nuo ju apsisaugoti. 10c
Arielka yra nuodai paeinanti isz girtybes. Czia apraszo kas yra arielka, kaip ji kenkia žmogui, keturi abrozeliai parodo žmogaus pilwa kokios isz girtybes pastoja ligos ir paduoda rodas kaip nuo to iszsigydyti. 30c.
Abecela ir teip mokintuve del vaiku, sutaisyta A—es ir J. Sz. Yra tai geriausias lementorius, nes jame rasi daug naudingu, pamokinancziu stralpsnelių, pric pabaigos gi potorlai ir prisakymai.... 20c
Amerika Pirtyje, komedija Keturakio..... 10c
Angliszkai-lietuviszkas žodynelis, sutaisytas kn. P. Saurusaicziu, turi apie 35 0 žodžiu: angliszki žodžiai iszguldineti lietuviszkai..... 30c
Birutes dainos " " 10c
Budas gydymo. Daktariszka knyga..... 40c
Dainu skrynele " " 20c
Dailyde arba patarmes stalioriams, surinktos isz naujausiu knygu, su 120 paveikslu, Antano Dailides, Yra tai rankvedis mokinantiems ir mokantiems stalioriszką darbą..... 40c
Etnologiszkos smulkmenos, D-ro J. Basanavyciaus. Moksliszki lietuviu praeites tyrinejimai, su viena mapa..... 25c
Egle žalcziu karaliene ir iszgriowimas Kauno pilies 1362 m., du pulkus dramai paraszyti Aleksandro Gužuoczio . . . 25c
Genu Dede. Graži pasaka isz sziandieniuo Lietuviu padejimo 10c
Gywenimas Kiemenso Marijos Hofbrauero, su trumpu apsakymu apie pargabenimą Dr-tes Apirkejistu isz Italijos in žiemiu karalystes skersai kalnus Alpomis wadinamus, wersta, ant lietuwiszko Kn. Petro Saurusaicziu. Kas nori tureti dwasiszku nauju pasiskatimu tegul nusiperka szę kningelę 30c
Gyvenimas Jezaus Kristaus, pagal naujausius isztyrinejimus suraszyta..... 15c
Inrankiai szventos Inkvizicijos, vartoti VI ir VII szimtmecziuose del praplatinimo kataliku tikejimo ant žemes. Paraszo Mac Donald. Labai akyva knygute..... 10c
Isz ko kyla melai ir visokios skriaudos žmonijoje. Paraszo kn. Dembskis. Szi knigą paduoda svarbiausias isztraukas isz szventos Bibilijos, kurias perskaite supras it, kas yra Bibilja ir kodel kunigai draudžia ja žmonems skaityt 75c
Isz kur akmenys ant musu lauku atsirado? Geologiszkas Lietuvos isztyrinejimas, naudinga mokslisz ka knygele..... 10c
Istorija Europos su mapoms 50c
Istorija grazios Katrukos " " 10c
Istorija isz laiko Francuzu wainos atsitikusios Afrikoje 30c
Istorija arba apsakymas apie Lietuwos praeiga. Parasze Žanawykas. . . . 40c
Iszganimas wargdienio. Knigeje pamokinanti kaip pagerint sawo gywenima 25c
Intekme Socijalistiszku sanlygu ant wisu kulturos szaku. Geri pamokinimai darbininkams kaip pagerint sawo buwi.... 15c
Ka darytie, kad butume sweiki ir ilgai gyweutumem..... 10c
Kankles, lietuwiszkos dainos su natomis, sutalsytos ant 4 balsu del wyru Calis I. 20c
Kankles, lietuviszkos dainos 4 balsams vyriszkiems sutalkytos: parupino Dr. V. Kudirka, II dalis..... 30c
Keli Žodžiai apie Auginima, paraszyti J. S. Kuokszczio. Labai naudinga knygele teyams, norintiems iszauginti savo valkus ant sweiku, doru ir naudingu draugijai vyru 10c
Kaip igytie pinigus ir turta " 10c
Kaip apsiginti nuo koleros ir kiti naudingi skaltymai 10c
Kristijonas Duonelaitis " " . 10c
Kas yra, o kas bus " " . 10c
Krumpliu Jonas pasaka " " 10c
Keletas žodžiu apie newiwius ir naudingi pamokinimai del Lietuwos žmoniu. 10c
Katalikų Bažnyczia ir mokslas pagal Zahn'a verte kn. A. Milukas..... 15c
Kristijono Donelaiczio Rasztai..... 40c
Kapai Didžiu Kunigaikszcziu ir Karaliu Vilniuje Pagal A. Kirkorą, paraszo N. Yra tai istoriszkas iszszniptinejimas apie Vilniaus praeiti pagal paminklus, užsilikusius ant grabviecziu D. L. Kunigaikszcziu ir Karaliu..... 10c
Krituoliai szviesos bei abrozai Sutaise Bevardis. Keliolika labai akyvu abrozu perkrantanczių tulus tikejimiszkus dogmatus.... 50c
Kabalas talpinantis sawyje wisokius uzminimus ir ant ju reikalaujanti atsakymai. 10c
Kelios istoriszkos dainos. Gražios ir swarbios apie Lietuwos praeitia, jos lietuwiszkus kunigaikszczius, Kražiu skerdyne ir tt.....10c
Keistutis, tragedija 5 aktuose del teatru.....20c
Keletas žodžiu apie Rymo popiežiaus neklaidinguma 10c
Keletas rasztu apie Kražius, paraszyta D. Butkeraliozio. Aiszkiai apraszo pjowyne Kražiuose, kaip tas wiskas atsitiko. kiek ir koki žmones buwo areztuoti, kiek sužeistu, kiek užmusztu, kiek nusudytu ir tt..... 15c
Kuningas, pulkus apraszymas isz gywenimo Lietuviu paraszyta del Amerikos Lietuviu. 50c
Lengwas budas pacziam per sawes pramogtie rasztyte, del nemokanczių 10c
Lietuwiszkos dainos isz wisur surinktos, apie keturi szimtai dainu " $2.00
Lietuviszkas Albumas. Laida I. Istoriszkos ir szeip jau Lietuvos vietos. Parengtas ir iszleistas ku. Miluko su pazelba prenumeratoriu. Telpa czia gražus paveikslai su trumpais apraszymais žymiausiu Lietuvos vietu, iszdirbimu ir naminiu darbu, kaip tai: Altorius Auszros Vartu su stebuklingu paveikslu Paneles Szvencziausios Yilniuje: Griuvesiai Mindauczio rumo Naumiestely: Griuvesiai Lydos pilies: Griuvesiai Krevo pilies, Liszkowa Naujų Prakai; Griuvesiai Medininku pilies; Gelgaudiszkis; Griuvesiai Gedemino pilies Vilniuje; Perkuno szventynczia Kaune; Kedainiai, Mir, Vysokie Litevskie; Kretinga: Kražiai; Rakiszkio bažnyczia, Kapas Simano Daukanto, Birutos kopyczia, Palanga, Buomas ties klaipeda, Minijos slenis ties Garždais, Nemunas ties Vilkija, Uke lietuvio Suvalku gubernijo, tokia jau uke Kauno gub.; tollaus eina paveikslai visokiu lietuviu užsiemimu, naminiu padaru ir tt. Apraszymas paveikslu dviejose kalbose—lietuviszkoj ir angliszkoj. Preke....50c
Lietuwos Tewynes Dainos, paraszytos kn. Antano Wienožinsko. Labai gražios dainos 20c
Lietuwiai amžiu gludumuose Czia talpinasi tyrinejimai apie lietuwius, ju padejima, ir kaipa nuo seniausiu amžiu. Knigele werta yra perskaitymo kiekwienam lietuwiui 10c
Litwini i Polacy. Lenkiszkoje kalboje. Iszrodoka gero ar blogo lenkai lietuwiams padare ir ar turime su lenkais laikytis ar nuo ju szglintis..... 10c
Laisvos Valandos. Eiles. Parasze Vincas Kapsas (D-ras Kudirka). Czia yra surinkta 23 mažesnes eiles garbaus musu poeto, jauname amžiuje in kapus nužengusio. D-ro Kudirkos. Sziose jo eilese kiekvienas skaitytojas ras sau nusiraminimą ir dvasiszką naudą..... 15c
Laima ir Planetos. Knygele, tinkanti jaunuomenei del smagaus laiko praleidimo, nes isz jos gali nuburti apie savo laimę ar nelaimę, ar mylį ji žinoma mergele, ar ją valkinas mylį ir tt..... 25c
Lietuviszkas Sziupinys, II Laida. Konradas Vallenrodas..... 10c
Lietuviszki Dainiai pradžioj XIX szimtmeczio. Klasiszkai tautiszkas perejoddas Parenge Jr. Jonas..... 40c
Lietuviszki rasztai ir rasztininkai, raszliuviszka peržvalga Lietuvos Myletojo, ju gyveniman ir darbai. Czia suraszyti gyveniman ir darbai visu lietuviu, kurie kanors gero parasze lietuviszkoje kalboje, kalpo tai: Dr. Basanavicziuis, Ivinskis, S. Daukanto, vyskupo Volonczianskio, kn. Burbos ir kitu..... 40c
Lietuvos Kankles, turinczios 72 naujas dainas..... 15c
Lietuvos Istorija, paraszyta Simano Dankanto. Dvi dideles knygos, kožna po $1.50c arba abi už..... $3.00
Lietuwos Gaspadine. Mokina kaip pritaisyti Diewo dowana, isz kurios galima iszmokti geral wirti walgius ir atsakancziai westi kukne 20c
Lietuvystes praeitis, dabartis ir ateitis. Istoriszkai socijologiszkas pleszinys..... 25c
Lietuvial po maskoliu jungu. Parasze Dr. Pleszinys apie priespaudas ir persekiojimus lietuviu isz szalies maskoliszkos valdžios..... 10c
Maskolijos politika su Europa ir katalikiszka bažnyczia. Iszrodymas kaip maskolial persekioja, kankina ir naikina lietuwius ir ju bažnyczias 10c
Musu mužikelis iszduotas ant naudos Lietuwos Ukinykams. Czia randasi trumpai apsakyta Lietuwos tautiszkas kilimas. Po tam rodos ukinykams prie gero wedimo ukinykystes, ir keletas pasakaicziu . . . 10c
Medega musu tautiszkai waistinykystai. Szioje knigoje apraszo wisas ligas, ju wardus kokiais jas wadina Kaunieczial ir Suwalkieczial, kokels waistals prasti žmones jas gydo. 40c
Medega Simano Daukanto bijografijai (gywenimui). Yra tai naujause knigele ir labai akywa, kurioje apraszytas gyvenimas Simano Daukanto nuo pat kudikystes iki jo smerties: kaip augo, kur mokinosi, ka welke ir tt. Prie to ir jo fotografija patalpinta. 80c
Nesipriesziyk. Komedija grajyjama teatruose 10c
Orleano Mergele, tragedija penkiuose aktuose su inženga, iszleistą Tevynes Myletoju Dr-tes. Yra tai pulkiause tragedija grajyjama teatruose, pirma syk iszwersta ant lietuwiszkos kalbos Winco Kapeo. 25c
Olga Liubatovycziute, valzdelis isz gyvenimo nihilistu. Yra tai gražus ir užimantis apsakymas isz gyvenimo nihilistu Rosijoje, kaip mergina Olga Liubatovycziute, priguledama in nihilistu draugystę, daug sykiu apgavo ruskus czinovnikus ir gaudoma gudriai isztruko isz ju ranku..... 10c
Pawasario Balsai, naujausiu dainu knygele, turinti 48 pulkius daineles ir Libreto 4 aktuose 15c
Padejimas Lietuviu tautos Rusu wieszpatystej (socijaliszkos pleszynis)..... 35c
Pataries ir dainos..... 10c
Petro Armino rasztai. Knygele turinti 51 pulku dainu 10c
Pamokinanti apraszymai isz gywenimo žmoniu ir wisokios rodos. 15c
Praeite Vilniaus. Apraszo nuo pat pradžiu užsidejimo miesto Wilniaus, koki jame kilosztoriai buwo, koki lietuwiszki kunigaikszczial gyweno, kokios kares ju aplanke ir daugybe kitu akywu Lietuwos atsitikimu..... 10c
Pradžemokslis Rankos Rasztodel norinczių iszmoktie gražiai rasztyte 10c
Pradinis mokslas angliszkos kalbos..... 75c
Pilnas szimtmetinis kalendorius su planetomis..... 10c
Pamatai Tikejimo. Parasze V. V. Yra tai kamantinejimai Biblijos ir nekurie perkratnejimai tikejimo dogmu. Knygele, suteikianti skaitytoju daug maisto isznaninga dumojimams..... 15c
Pasakos pagal Krylovą. Parasze eilemis Vincas Kapsas (D-ras Kudirka). Telpa czia 15 pasaku, paraszytu eilemis..... 10c
Pirmutine paszelpa umal susirgus, telpogi geralai alkoholiniai ir taboka, pagal O. Buivida parasze N. Naudinga žmonems knygele..... 10c

Pasakos, Romanai, Novelios, Mythai.

Amžiaus galas Ponsko Piloto, kurs buvo sudžia Vieszpaties Jezaus..... 5c
Anima Villis, naujausia ir gražiausia pasaka, kurią skaitytojas atsidžiaugt negales 75c
Apieka Diewo, pasaka 50c
Andersono pasakos, P. Nerio. 10 gražiu pasaku vienoje knygeleje..... 15c
Apie Jona Twardaucka garsu burtinyka ir jodarbus sykiu su apraszymais apie burtus. 25c
Gywenimas Stepo Raudinsio, pasakos 15c
Gywenimas Genawaites (Genowefos). Yra tai labai puiki ir pamokinanti pasaka, apie kuria lietuwiai jau daug kartu girdejo. 50c
Diewaitis, apysaka szios gadynes. Yra tai gražiausia pasaka, kurios lietuwiai dar negirdejo. 50
Duonos jieszkotojai, apysaka H. Senkievicziaus..... 35c
Du pulkus apraszymai apie nedorybe žydu ir piktą auginima waiku 50c
Ideja ant meszlyno. Apysaka musu dienu. Aukauja broliams lietuwiams Musz..... 10c
Istorija gražios Magelonos 15c
Istorija septyniu Mokytoju " " 50c
Juozapas Koniuszewskis, arba kankinimas Untijotu po waldžia maskoliaus 25c
Juokingas pasakojimas apie Szaltabuizius ir du gražus straipsniai isz ukimkystes 5c
Kas teisybe tai nemelas, pulkios apysakelės isz lietuviu gyvenimo " 15c
Kaukazo Belaiswis, L. Tolstojaus apysakele, 10c
Kungas, pulkus apraszymas isz gywenimo lietuviu..... 50c
Kn A. Bubos Prozaiszki Rasztai. Szioje knygoje telpa 12 gražu pasaku, paraszytu kn. Burbos, buwusio kleboni lietuwiszkos parapijos Plymouth, Pa., kurios tai yra szitokios: "Tirmiszkiu Andrius", "Szwiesule", "Drasybe ir iszmintis žmogaus", "Apiburta awis" "Tewo paskutini žodžiai", "Naujalenkis isz priewartos", "Sesuo", "Už tewynes meile", "Burtininkas isz Cucugvano Austrijos", "Sodžiaus elgeta", "Welnio išpažintis", "Smertis ant nosies"..... 80c
Kekszta Simas ukiszka apysaka. Szi yra ne tik graži pasaka bet ir geras pamokinimas prie ukinikystes..... 10c
Lietuviszkos Pasakos. Medega Lietuwiszkos etologijai. Surinkta Dro J. Basanaviciaus Czia telpa 14 seniausiu lietuwiszku mytoliszku pasaku, kaipo tai: Diewas ir welnias Perkunas ir velnias. Žmogus ir welnias: Apiraganas ir raganius; Apie Dewes, Laima ir Laumes: Apie Dali; Apie Giltine: Apie Sauną ir szalti; Apie wejus. Apie milžinus: Apiželczius ir smakus; Apie wilkta'cius ir wilkolokus. Yra tai jaukingiausios pasakos girdetos nuo seniausiu laiku in kures da ir szigilen daugybe lietuviu tiki buk tai wisai buwus teisybe..... $1.50
Maskoliai 1812 metuose arba Jurgis Milosławskis..... 40c
Medejo pasakojimas. Szi knygele yra naudinga kiekwienam ant perskaitymo, nes czia apraszo atsitikimus wieno Medejo su wisokiais žwerimis po swetimus krasztus swieto. Yra tai akywas ir pamokinantis apsakymas su triunis abrozeliais 10c
Markus ir Aurelionas, apisaka isz pirmu amžiu krikszczionystes..... 20c
Mythai. Pasakos ir Legendos Žemaicziu, surinktos Ed. Veckenstedt'o, verte J. Szliupas M. D. D. I. Yra tai akyviausios ir juokingiausios senoviszkos pasakos apie visokius stebuklus ir prajovus apie darbus geru ir piktu dievu, apie Laumes, Laimes, Raganius, Vilkalokus ir tt., in kuriuos senoves lietuvial tikejo ir szladien dar nekurie tiki. Kas vieną isz tu pasaku perskaitys panores ir visas skaityti. Preke..... 50c
Nedorybe Rymo Ciecoriaus, istorija isz laiko ponawojimo Nerono 40c
Negirdetas dalktas ir geros rodos musu moterelems " 5c

Knygos sawos spaudos.

Akywi Apsireiszkimai Swiete, ant kuriu zmones nuolatos žiuri, bet ju gerai nesupranta; su 7 abrozeliais. Naudingiause knygele ant swieto dasižinojimui isz ko darosi žaibai, griausmai, lietus ir sniegas; kas yra debesiai ir ant ko jie laikosi..... 30c
Aritmetika. Kniga iszsimokinimui rokundu. Preke..... 25c
HYGIENA. Daktariszka knyga arba mokslas apie užlaikymą sweikatos, isz kurios gali be pagelbos daktaro iszgidyti nuo daugybes ligu. Szita knygele priwalo rasti kiekwienuose namuose, nes kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo tukstancziu wisokiu ligu, pataikys užlaikyti dzielybeje sawo sweikatą, pailginti sawo amži ir mokes užsigioti sweikais ir twirtais sawo waikelius. Preke..... 35c
Apie turtu iszdirbima. Parasze Schram; verte S. M. Veikalas gvildenantis politiszką ekonomiją. Kokiais kelais isidirbą turtai, kaip jie sustiprauna ir kaip atsilieja ant draugiužes gyvenimo. 35c
Geografija arba žemes apraszymas. Pagal Geikie, Nalkovski ir kitus, sutaise Szernas. Yra tai naudingiausia isz visu sulygszioi iszejusiu lietuviszku knygu. Aiszkiai ir supratamai apraszo visa musu žeme, jos pavidala, diduma ir platuma, jos kalnus, ju vardus, augszti, vulkanus metanczius isz saves ugni: isz kokiu žeme sluogsniu susideda, kur ir kiek joje yra angliu, geležies, auksso, druskos ir kitu geryblu; kiek mariu, ažeru, upiu, ju vardai, plotis, gylis; koki kurluose vandenys: surus, preski, saldus, ar kartus, koki juose gyvunai gyvena ir tt. Žeme apraszyta dalimis, iszskaitytos visos vieszpatystes, karalystes, kunigaikszstystes, respublikos ir tt. Kiek kurioje žemeje yra gyventoju: koki ju tikejimai, kalbos, paprocziai, užsiemimai, pramones, iszdirbai ir tiesos; koki miestai, su kiek gyventoju, fabriku, pramoniu; kur koki orai: szalczial ar karszczial, lietus ar giedros; kur koks ligis dienos ir nakties; kur visada yra lygi diena ir naktis kur saule per keleta dienu nenusleidžia arba neužteka ir tt. Knyga didele 6x9 colius. 480 puslapiu, ant geros standžios popieros spaudinta, su 71 paveikslellais: mapu, gyvuliu ir tt..... $2.00
Ta pati, apdaryta audimu kietuose apdaruose, auksinemis litaromis atspausti paraszai ant nugaros ir szono. Preke... $2.50
Istorija Suwienytu Walstiju Sziaurines Amerikos. Apraszo kaip Koliumbas atrado Amerika, koki czia tada žmones gyweno, koki žmones pirmiausiai isz Europos pradejo wažiuoti in Amerika, kokios kares buwo, už ka karewo ir kokiuose metuose; kiek prezidentu buwo, koki ir kiek kuris gero padare sziai žemei. O ant pat galo talpinasi Konstitucija Suwienytu Walstiju, kuri yra reikalingiausiu dalyku perskaityti kiekwienam žmogui szioje Amerikos žemeje gywenancziam, idant suprasta kokes jis czia tiesas turi, kas jam yra wale daryti, kas ne wale. Turi puslapiu 364. Preke..... $1.00
Drutuose, gražiuose apdaruose..... $1.35
Lenkai ir Lietuviai nuo 1228 iki 1430m. Parasze pagal lenkiszkus istorikus Žemkalnis. Iszleista "Tewynes Myletoju Draugystes". Yra tai apraszymas Lietuvos su Lenkija susivienujimo ir jo pasekmes. Czia aiszkiai yra apraszyta lenku politika kaip jie pasielge su Lietuvos kunigaikszczialais: Keistucziu, Vytautu ir kitais. Isz szios knygeles skaitytojas aiszkiai supras, ar lenku prieteiyste yra musus naudinga ar biedinga..... 15c
Lietuviu pratevial Mažojoje Azijoje nuo senoves iki jie pateko po valdžia persu. Parasze Lietuvos Myletojas. Knyga turi 223 puslapius ir 4 dideles mapas, parodanczias vietas, kur senoveje gyveno lietuviu pratevial Apraszo lietuviu padejima dar 800 metu priesz Kristaus gimimą..... 50c
Kaip Maskolija persekioja Lietuva. Pagal L'oppression russe en Lithuanie suplesze kun. V. Dembskis..... 10c
Kaip geriausiai laidoti numireli? Pieszinys Dro L. Wehlam. Isz angliszko iszgulde kun. V. Dembskis..... 15c
Kraziu Skerdyne. Apraszo ana balsu atsitikima kada 1893 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios miestelyje Kražiu, musze, szaude ir pjowe nekaltus žmonis, iszgriowe altorius ir užpeczetijo bažnyczia. Aiszkiausiai apraszo wisa atsitikima..... 15c
Lietuwiszkas Lementorius su noterials, katekizmais ir mistrantu..... 15c
Mokslas apie Žemę ir kitus svietus, ju buwy ir pabaiga. Apraszo kas yra žeme, isz ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi; kas yra saule, žwaigždes, menulis; kaip toli yra in kitas žwaigždes; kas yra plaukos, kometos ir kitos retai matomos žwaigždes. Su 30 astronomiszku abrozeliu, turinti 225 puslapius. Yra tai wienatine knyga, isz kurios tikrai žmogus gali apiszwiesti..... 75c
Drutuose, gražiuose apdaruose..... $1.00
Mindaugis Lietuvos Karalius. Istoriszkas paveikslas penkiuose aktuose. Lenkiszkai parasze Julius Slovacki, lietuviszkai verte Vincas Kapsas (Dras Kudirka). Knygele paskirta vpatingai teatro myletojams... 25c
Olitypa, apysaka isz laiko terpsawiszkos kares Indijonu Amerikos..... 25c
Puiki istorija ape Kantria Alana, kuri per 22 metus walkszcziodama po swieta, daugybe žmoniu ir wargu kantrei iszkentejo..... 20c
Naujausis Lietuwiszkas Sapninykas, surinktas ir suredit. isz daugel swetimtauticzku sapninyku ir suredytas pagal tikra Persiszkai Egiptiszka sapninyka,—su 310 aiszkiu abrozeliu,—su apraszymu planetu ir paslapcziu žokias senowes žmones wartojo inspejimui ateites.—Geriausei Iszguldo wisokius sapnus..... 50c
Apdarytas..... 65c
Pawargele ir kaip gywena Kynai (Chinai). dwi labai akywos pasakaites..... 10
Paskutines miszios. (Isz lenkiszko). Pasaka isz atsitikimo mieszyku klioszioriuje.... 10
Pajudinkime wyrai žemę. Labai graži pasaka 20
Pawogti arklial ir Meideila Didgalwis Dwi gražios pasakeles 10.
Plunksnos abrozeliai. Szeszios naujos, labai gražios pasakos 20
Pasauta Lizdelios dukte arba Lietuwa XIV szimtmetyje. Labai graži pasaka..... 75
Pamokslai Gražiu Žmoniu, paraszyti kn. Totoriaus (Tataro). Yra gražios ir labai pamokinanczios pasakos " " 60
Parmazonas arba baisumas Diewo rustybes. Parasze Szwentimikis Apsakymai isz tikru atsitikimu isz Lietuwos lietuwiszku parapiju..... 10
Paveikslai. Parasze Žemaite. Graži pasaka apie valkina ir jauną mergina ir ju susipaczlavimą..... 15c
Pamokslai Iszminties ir Teisybes iszguldineti Galwocziu wisu amžiu. Czia yra patilpę 128 gražiu, juokingu ir iszmintingu pasakaicziu Kas nori tureti graziu juokingu ir pamokinanczių skaitimu tegul nusiperka szią kningelę, o gardžiai pasijuoks, žmones tures ką papasakoti ir ant kiekwieno užklausimo mokes duoti iszmintingą atsakymą..... 50c
Rankwedis Gromatu raszymui. Yra labai naudinga knygele, kuri mokina kaip reikraszytie gromatas in: pažystamus, prietelius, giminias, mylimaisias ir mylimusiasias priesz apsiwedima, in ponus, kunigus, wyskupus ir kitas augszta stowszczias ypatas. Pasveikinimai (pavinczewones) ant Nauju Metu, dienoje warduwiu, gimimo ir kituose swarbiuose atsitikimuose..... 50c
Robinsonas Kruzius, moraliszka ir žingedi apysaka paszwesta jaunumenei..... 25c
Senu Gadyniu Isznyke Gygi Sutverimai. Pagal Hutchinsona; sutaise Szernas. Ji apraszo seniausiu gadyniu ivairius sutverimus gyvenusius ant žemes dar priesz žmogaus ant jos atsiradima. Sziandien tu sutverimu kunus žmones kasdami gilius szulinius, kanaius ar imdami isz žemes anglis, randa gilini palaidotus žemeje. Tulu sutverimu atrado czielius, nesugedintus, kunus, užklotus eile keliolikos sekstiniu storio žemes. Tie atrasti žemeje kunai yra sziandien iszstatyti ivairiuose muzejuose, isz kuriu žmones mokinasi pažinti, kaip sena yra musu žeme, kiek daug milijonu metu reikalavo pakol ant miruusio žverles kuno užaugo jos eile keliolikos sekstiniu storio. Mokslinczial isz to semia brangiausia moksla susipažinimo, kaip ir kokiu budu gyvi sutverimai keitesi isz žemesniu in augszteznes veisles, ir pagal storuma ir senuma žemes sluogsniu, kuriuose tu sutverimu kunus randa, gali be apsirikimo sprensti, kaip senial ir žmogus ant musu žemes atsirado. Knygs turi 370 puslapiu stambaus druko, ant graž oe popieros ir apie 150 paveiksiu iszvaliu senu gadyniu isznykusiu sutverimu. Preke..... $1.00
Trumpa Geografija. Sutaise Neris. Trumpai ir supratamai apraszo wisas 5 dalis swieto. Su 74 paveikslellais: mapu, žmoniu, gywoniu ir medžiu. Tinkamiause geografija in pradine mokslaing..... 25c
Vanduo ant žemes, po žeme ir virszuje žemes. Rusiszkai parasze Rubakin's. Verte Drugys. Iszleido T. M. Dr-te. Szi knygele labai suprantamo; kalboj, apraszo visas vandens permainas ir veikmes: kaip ilis peskeiczia in gara, kyla in virszu ir tenai tveria debesius, debesiai, padangese atveszę, keicziasi ir vandens iszselius ar sniego, lustelius ir vel krinta ant žemes, isz kurios buvo pakilę. Czia nukrię didelius darbus veikia: sniegas kartais uždengia cielus kalnus ir laidoja savo pusnase žmonis ir gyvulius, paskui tirpdams nuo saules keicziasi in vandeni ir užlieja laukus, iszrežo ravus upes ir upelius ir kavojasi po žeme kur vel veikia tą pati darbą kaip ir ant virszaus žemes..... 10c
Zmogus Nepluszkis. Verte isz szvediszko Neris. Graž apysakele: kaip turtingo prekejaus apsivede su vargingu mergina ir lai mingiai gyveno už kitus, su turtingems apsivedusius. Szita apysakele užima kiekviena jauna vaikina ar mergina ir mokina žmogiszkos dorybes..... 10c

MALDAKNYGES.

Mažas Aukso Altorius, katalikiszka maldu knygele. Maldos yra rymetines, wakarines, prispawiednes, komunijos mieziu, miszparu ir daugybe kitu; misziu maldos su abrozeliais: miszparal giedami lietuwiszki ir lotiniszki, daug lotyniszku giesmiu giedamu prie iszsztymo SS. Sakramento, procesiju, pakrapijimo ir tt. Yra 6 litanijos: psalmes Sz. Marijos P. ir Karallaus Dowido; aktai, ražanczial, stacijos, karunka, keliolika szwentu giesmiu ir tt. Yra tai naujausia ir gražiausia knygele isz wisu lietuwiszku maldaknyzių, daili, balta, slidi popiera; stambus, aiszkus drukas Miera 3¾x4½ coliai. Szitu knygeliu apdarai ir prekes yra sekanczios:

No. 1. Mažas Aukso Altorius, prastais drutais apdarais, auksintais krasztais, be apkalimo..... 50c.

No. 2. Mažas Akso Altorius, prastais, drutais apdarais, auksintais krasztais, apkaustytoms briaunoms pasidabruotomis bletelemis, su kabute..... 75c.

No. 3. Mažas Aukso Altorius, moroko skuros minksztais apdarais, apwaleis kampais, auksinti krasztai, paraszais ir kwietka..... $1.25

No. 4. Mažas Aukso Altorius, francuziszkos gluodnios skureles apdarais apwaleis kampais, auksinta kwietka, kryžius ir krasztai..... $1.50

No. 6. Mažas Aukso Altorius, baltos celluloidos apdarai, iszkilusios kwietkos, su kauline kabute, auksinti krasztai... $1.50

No. 7. Mažas Aukso Altorius, baltos celluloidos apdarai, kwietkos ant wieno szono iszklotos sidabru ir perlu, su dwiem kaulinemis kabutemis, auksinti krasztai..... $2.00

Knygeliu No. 6 kaip ir 7 kwietkos newienokios, beweik kiekwienos knygeles kwietku iszmarginimas wis kitokis

UKININKAS, Lietuwos ukinijku lai krasztis, iszeina wieną karta kas mėnesį, kasztuoja Prusuos ir Austrijoj 2½ markės, Amerikon prisiunėjant 4 markės arba 1 amer. dolierį.

VARPAS, literaturos, politikos ir mokslo, dwimėnesinis laikrasztis, kasztuoja Prusuos ir Austrijoj 3 auksinus, Amerikon ir kitur prisiuncziant 4 auksinus (Markes).

Pinigus ir laiszkus į **Ukininko** ir **Varpo** redakcija siunciant reik toks adresas padėti:

Fri. Martha Saunus,
Rokaiten, per Neukirch,
Ost Pr. Germany.

DAKTARAI State Medical Dispensary gali jus iszgydyti!

Jie užtikrina iszgydyma, ir tas jums nieko ne kasztuoja, jeigu ne esate iszgydyti.

Roda dykai! Negydo jokiu neiszgydomu ligu.

Jus nieko nerizikuojat

jeigu esat iszegzaminuoti

Per specijalistus "State Medical Dispensary", ant pietvakarinio kampo State ir Van Buren ul.

Ju electro-chemiszkas gydymas yra geriausias ant visos pasaules. Jie nieko neima už egzaminavima ir roda. Jeigu jusu liga yra iszgydoma, tai bus gydoma po užtikrinimu; tai reiszkia jog jumis nieko ne kasztuoja už gyduoles ir gydyma jeigu ne esate iszgydyti.

Farmeriai

ir žmones isz priemiesczių ir aplinkiniu miestu pribuva ant kožno trukio (treino) idant butu iszgydytais per pagarsejusius specijalistus. Jie užtikrina iszgydyma kiekviename dalyke.

Egzaminavimai yra daromi pagal naujausias metodas, idant surasti liga.

Szitie daktarai klaidos jokios ne gali padaryti, nes jie viska daro su pagelba tikrumo instrumentu, kaip tai: Microscopa, Harmocytometero, Sphigmographo, Elektriszku balsu Reostato ir Stethcropo Phonondoscrope tirinejimo, iszcziupinejimo, iszbraszkinimo ir iszklausymo idant ant syk atrasti liga. Mokslas žymetinai nuženge pirmyn diognosose ligu. Specijalistai gali atrastie liga szlapume (mižaluose) per tirinejima su microscopu. Liga pati kaipo panorama atsidengia priesz iszlavinta aky specijalisto. Egzaminavimai yra lengvi ir be jokio skausmo. Jeigu jautiesi jog esi ligotu, tai atsiszauk in "State Medical Dispensary", ant pietvakarinio kampo State in Van Buren ul.

☞ Inejimas per 66 Van Buren ul.

Patemyk adresa.

URAH VYRAI!!!

Tu gali, ir busi iszgydytas!

Specijalistai "State Medical Dispensary" yra tai žmones,

kurie iszgydo nerviszka nusilpnejima ir visus dalykus prie to prisidedanczius jauname, vidutiniame ir sename amžyje Baisios pasekmes jaunystes neiszmintingumo persižagimo senesniuose metuose ir pasekmes užviltu ir neatsakancziai gydytu ligu, kurios yra priežaszcia: nustojimo sveikatos, silpnumo nugaros, skausmu krutineje, paniurumo, nemigos, fiziszko ir protiszko nusilpnejimo, svaigolio, prastojimo energijos ir užitikiejimo, nuliudimo, baimes, nesmagiu sapnu ir kitu tam panaszu symptomu. Tokiems ligoniams rodosi jog visi žmoju mislis ir manavimus. Liga, je gu per ilgai užvilkta, priartina beprotyste ir myri. Jeigu buvai kada nors gydytas per kita daktara ir ne likai iszgydytu, tai delto, jog buvai gydomu pagal senas ir neatsakanczias metodas. Gydymai "State Medical Dispensary" yra nauji ir dideliai skyriasi nuo metodu vortojamu 30 metu atgal. Szitie specijalistai gali iszgydyti jus su electro-chemiszku gydymu ir užtikrina iszgydyma. Viska užlaiko didžiausioj paslaptyj. Szitie specijalistai turi szimtus geros valios padekavoniu nuo žmoniu kurie likosi iszgydyti.

Pusles ligos ir Striktura.

Didelis skaitlius žmoniu daug nukenczia prie nusiszlapinimo, nes szlapumas (mižalai) iszeina povalei, sunkiai ir su skausmu. Kaip kada pacientas turi atsikelti vidurnaktyj ir ne syki pasitaiko jog nusiszlapina kraujais. Tas yra labai pavojingas dalykas, nes gali kilti uždegimas, nuo kurio akmuo atsiranda paslej. Jeigu kenti nuo pusles ligos arba striktures, tai pasirodavik su galviniu daktaru State Medical Dispensary. Nekenteknuolatai. Specijalistai gali ir iszgydys jus, jeigu tik atsiszauksit ir imsit gydytis. Kiekviena liga priimta ant gydymo, bus užtikrinta.

VARICOCELE (pasididimas gysliu lytiszkuose organuose).

Nusilpninanti rezultatai szitos ligos yra per gerai žinomi, idant insigilinti in tirinejimus. Yra gana sakytie, jog apsunkina prota, nusilpnina kuna, kankina nervu systema ir pasibaigia ant visiszko nusilpnejimo. Jeigu esate auka szito baisaus padejimo, tada eik in specijalistu ofisa. Jie jums iszaiszkis nauja metoda ir kaip syki jau suprasit, tada nenusistebesit jog jie iszgyde virsz 850 ligu paskutiniuose 18 menesiu. Skausmai apsistoja ant syk; smarve ir uždegimas bematant pranyksta; kraujas, susirinkes padidintose gyslose iszsiskirsto ir jos atgauna savo normaliszka tvirtuma ir pavidala. Visi ženklai ligos ir silpnumo pranyksta idant padaryti vieta sveikatai, tvirtumui, puikybei ir vyriszkumui.

Teisdariszkas užtikrinimas bus duotas kiekvienoj ligoj, priimtoj ant gydymo.

☞ **Prekes yra pigiausios.**

Tolymi ir Farmeriai,

serganti szita liga, kuri specijalistams DISPENSARYJ yra paprasta, turi raszyt apraszydami savo liga ir jeigu